

ДНЕВНИКЪ

(стенографически)

на

III обикновено Народно Събрание.

(Първа сесия.)

XIX. ЗАСЪДАНИЕ, СЪБОТА 15 ЯНУАРИЙ 1883 ГОД.

Начало въ 2 часа послѣ пладнѣ, подѣ председателството на Негово Високо-преосвященство Митрополита Симеона Варненско-Преславский).

Председателъ: (Звъни): Ще се чете списъкътъ на г-да представителитѣ.

Секретарь Шивачовъ (Чете):

Отъ 40 души представители присѣствуватъ 37 души и отсѣствуватъ само 3-ма.

Председателъ: Тѣй като присѣствуватъ 37 души, значи, че присѣствуватъ повече отъ половината, събрането е пълно и засѣданието се открива.

Ще се прочете протоколътъ отъ миналото засѣдание.

Секр. Шивачовъ: (Чете).

Председателъ: Има ли нѣкой отъ г-да представителитѣ да направи нѣкоя забѣлжка върху прочетения протоколъ?

М-ръ Начовичъ: Тука е казано за законътъ за банката, че е билъ четенъ 2-й пѣтъ; желателно би било да се каже, че е четенъ за послѣденъ пѣтъ, защото именно този е редътъ, който се изисква отъ правилникътъ. Наистина, че първото четение трѣбваше да стане тука, но то се представи да си го направи самъ всѣки депутатъ, понеже всѣкий имаше въ рѣцѣтъ си напечатанъ този законопроектъ, а тука въ Събранието станѣ второто четене членъ по членъ и разискванѣто и най-послѣ третото четение.

Шивачовъ: Мисля, че до сега нѣколко закони вече минахъ, и всѣкога за първо четение се е считало, когато се чете докладътъ на комисията. На основание на това има съставенъ протоколъ. И едва ли ще бѣде съгласно съ пра-

вилникътъ да се каже третото четение на мѣсто второ. (Гласове: Послѣдно).

Аневъ: Наистина, че въ едно засѣдание Нар. Събрание разиска този въпросъ и бѣше казано, че всичкиятъ законопроекти, които сѣ напечатани, да се не четѣтъ първий пѣтъ въ Събранието, тѣй като всѣки си ги чете особно. Следователно, тука е потребно на мѣсто «второ» да се каже «третѣ» или «послѣдно» четение на законопроекта.

Председателъ: Мисля, че въ правилникътъ не се предвижда първо четение. Ето какво казва за това 24 членъ отъ правилникътъ: «Всичкиятъ законопроекти и предложения се гласуватъ въ Нар. Събрание членъ по членъ, а послѣ това се пристѣпва къмъ общо гласуване за цѣлий законопроектъ или предложение, но въ всѣкой случай това общо или цѣло гласуване трѣбва да стане въ идущето засѣдание. Преди общото гласуване допуша се вношение на предложение за сѣществено измѣнение или допълнение на проектътъ, ако такова предложение се поддържа най-малко отъ $\frac{1}{4}$ отъ присѣствующитѣ представители».

Така щото, въ правилникътъ не се предвижда първото четение.

М-ръ Начовичъ: Наистина, азъ нѣмахъ правилникътъ въ рѣцѣтъ си; а говорихъ за начина по който се глѣдаха законопроектитѣ въ минжитѣ събрания. Но и споредъ днешния правилникъ, пакъ моята бѣлжка е справедлива: по тоя правилникъ, третото четение се нарича: «общо че

тение» а не второ четение, за това и трѣбва да се тури общо четене въ протокола, за да не би послѣ да се констатира закоността на закона, като се каже, че за неговото разгледване не сж се изпълнили всичкитѣ формалности въ Събранието.

Председателъ: Г. Секретарьтъ ще вземе въ внимание бѣлѣжкитѣ на г. М-ра Начевича, и въ идущитѣ протоколи ще забѣлѣжи неговитѣ думи.

Шивачовъ: Тѣй като г-нъ М-ръ на Вътрѣшнитѣ Дѣла е тука, има да му направя едно запитване.

Председателъ: Моли г. Шивачева да остави запитването си за подиръ; защото има опредѣлени въпроси, които сж положени на дневенъ редъ, и подиръ, като се исчерпи дневний редъ или въпроситѣ, които сж положени на дневний редъ, тогава може г. Шивачовъ да направя своето предложение.

Шивачовъ: Мисля, че нѣма да брѣка тука, ако направя сега именно своето запитване; защото случва се, че въ началото на засѣданието присѣствуватъ г-да Министритѣ, а послѣ си отиватъ. Това е работа за 5 минути. (Не се Приема).

Председателъ: Щомъ е опредѣленъ дневний редъ, да се разваля, не е добро нѣщо.

М-ръ Начовичъ: Даже и ако си отиджтъ Министритѣ, въ правилника е предвидено, че когато Министритѣ неприсѣствуватъ, запитванията се поднасятъ на бюрото, което имъ ги съобщава.

Шивачовъ: У насъ много се е случавало, че безъ да е предвиденъ дневний редъ, става единъ отъ министритѣ и взема думата. Сега щомъ азъ искамъ нѣщо да запитамъ, запрещава ми се. Но, ако се запрещава на одного, трѣбва на всички да се запрещава. Какво ще изгубимъ, ако прочетж едно запитване въ 5 минути? Това сж само частни каприции, които едва ли ще помогнатъ за напредъка на Народ. Събрание.

Председателъ: Моли г-на Шивачова да не смѣсва г-да министритѣ съ другитѣ г-да представители. Въ правилника е предвидѣно, че всѣкога, когато министрътъ поиска думата да говори, председателътъ е длъженъ да му дава думата. Колкото се касае до министритѣ, да се остави на страна; защото, ако се е давало въпрѣки дневния редъ думата на министритѣ, бюрото се е съобразявало съ правилника, който задължава председателя да дава всѣкога думата на министритѣ, когато желаятъ да говорятъ.

Шивачовъ: И представителитѣ иматъ това право да говорятъ, когато желаятъ.

Председателъ: За жалость правилникътъ неподвижда това.

Шивачовъ: Колкото препирни станжж, щѣше да се свърши до сега моето запитване.

Председателъ: Тѣй като дневний редъ е опредѣленъ, струва ми се, че трѣбва да се съобразимъ съ него.

Шивачовъ: Освѣнъ това азъ бѣхъ заявилъ въ минжлото засѣдание, че има да направя едно запитване; слѣдователно, щомъ съмъ вече заявилъ преди нѣколко денѣ, то е първо на дневния редъ. За това, азъ ще си позволя да прочетж запитванието.

Д-ръ Цачевъ: Г-да представители! Азъ крайно съжалявамъ, гдѣто г-нъ Шивачовъ обича тѣй по нѣкога да прави предложения, които не сж на дневенъ редъ. Г-да! Ние тукуъ имаме правилникъ и той твърдѣ добръ ни казва, какво трѣбва да правимъ въ всѣко засѣдание. Слѣдователно, азъ моля г-на председателя, щомъ запитването на г-на Шивачова не е на дневния редъ, да го отблъсне, защото съ това ще направи твърдѣ законна постѣпка. Защото правилникътъ за вътрѣшния редъ на Нар. Събрание казва изрично, че всичкитѣ въпроси, които трѣбва да се разискватъ на дневенъ редъ, трѣбва да бжджтъ написани въ протокола на предидущето засѣдание. Слѣдователно, азъ мисля, че е излишно да губимъ врѣме по-вече съ тази работа.

Бошнаковъ: Думитѣ произнесени отъ г-на Шивачова, «за частни каприции», сж оскърбителни за Събранието. Азъ бихъ желалъ да нѣма никога такива каприции. Ако да бѣше предложилъ нѣщо полезно за Нар. Събрание, бихъ приелъ, но понеже неговото предложение се касае за частни каприции, да минемъ по-нататкъ и да не губимъ врѣме.

Аневъ: Дневния редъ е точно опредѣленъ за насъ, и за това моли г-на Шивачова, да си отложи претенциитѣ, които задаваше. Председателътъ всѣкога пита: има ли нѣщо нѣкой да каже. Колкото за мнѣнието на г-на Цачева, който казва, че всѣкога Шивачовъ нарушавалъ дневний редъ, имамъ честь да съобщж, че и той е единъ отъ онѣзи, които всѣкога развалятъ дневния редъ.

Лазаръ Дуковъ: Колкото за интерпелацията на г-на Шивачова, тя не е на дневенъ редъ. Но той е въ правото си, разбира се. Ние ще го помолимъ да отложи интерпелацията си за дневенъ редъ на идущето засѣдание. Колкото за г-на Цачева, който казва, че ако разискванията сж законни, да слѣдваме по нататкъ. А колкото за г-на Бошнакова, не знамъ да ли нѣщата сж за каприции, не съмъ го чулъ. Ако е нѣщо полезно, да остане за идущето засѣдание.

ако мисли, че сж каприции, но азъ не вѣрвамъ, че г-нъ Шивачовъ ще приготви такова нѣщо. (Гласове: Искерпанъ!)

Геровъ: Въпросътъ е исчерпанъ. Ще ли до довечера да говоримъ за него?

Предсѣдателъ: Моля г-на Шивачова да благоволи да остави своето запитване за подиръ т. е., като се исчерпи дневния редъ.

Шивачовъ: Азъ желая да го гласува Нар. Събрание.

Д-ръ Пачевъ: Ще гласува джанъмъ.

Шивачовъ: До дѣто говорихме, щѣхъ да го прочетъ.

Предсѣдателъ: Моля г-на Шивачова, да не говори до дѣто не земе, съгласно съ правилника, дума отъ Предсѣдателя. Дневния редъ, който е залепенъ отъ вѣнъ, е слѣдующий: Първо: Разглеждане на законопроекта за Смѣтната Палата. Вгоро: Четение на изложението върху положенето на пошитѣ и телеграфитѣ въ княжеството. Трето: Рапорта на комисията която бѣше натоварена да разгледа смѣткитѣ по украшаванieto залата на Нар. Събрание Но тъй като Мин. на Вжтрѣшнитѣ работи заяви че иска да съобщи нѣщо на Нар. Събрание, съгласно съ правилника, (Д-ръ Пачевъ: чл. 10) азъ давамъ дума на г-нъ Министра на Вжтр. дѣла, да съобщи това, което желае.

Мин. на Вжтр. дѣла Генералъ Соболевъ: Его Высочество, Государь, вчера изволихъ подписать слѣдующий

УКАЗЪ

№ 25.

НИИ АЛЕКСАНДРЪ I

Съ Божия милость и народната воля
Князь на България.

ПОСТАНОВИХМЕ И ПОСТАНОВЛЯВАМЕ:

I. Да приемемъ предложената по собствено желание оставка на министра на Външнитѣ Дѣла и Исповѣданията г-на Д-ра Вълковича.

II. Да освободимъ Негово Превъсходителство Генералъ Майоръ Соболева отъ управлението на Министерството на Общитѣ Сгради, Земледѣлието и Търговията по собствено желание.

III. Да назначимъ г-на Д-ра К. Стоилова Министръ на Външнитѣ Дѣла и Исповѣданията и Гл. Управителъ на пошитѣ и телеграфитѣ. (Ржкоплескание.)

IV. Да назначимъ Наштъ Министръ на Финанситѣ г-на Г. Начовича управляющий Министерството на Общитѣ Сгради, Земледѣлието и Търговията.

V. Исполнението на настоящий указъ се възлага на Наштъ Министръ-Предсѣдателъ

Издаденъ въ Наштъ дворецъ въ София на 14 януарий 1883 год.

На първообразното съ собственната ржка на
НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО написано:

АЛЕКСАНДРЪ

Приподписалъ

(Гласове: Да живѣе!)

М-ръ-Предсѣдателъ Генералъ Майоръ Соболевъ

Предсѣдателъ: Моля докладчика на комисията за Върховната Смѣтна Палата да чете доклада на комисията.

Докладчикъ Аневъ: Преди да захванъ докладването на законопроекта за Смѣтната Палата, както и самиятъ докладъ на финансовата комисия, нека ми бжде позволено да кажъ нѣколко думи. Реорганизирането на Смѣтната Палата се чувствуваше отдавна, както и самъ г-нъ министръ на финанситѣ искаа това въ своето изложение къмъ Народното Събрание върху мотивитѣ на законопроекта за Смѣтната Палата. Смѣтната Палата е била до сега въ такъва независимостъ, щото нейнитѣ досегашни дѣйствия констатира въ необходима нужда за нейното реорганизиране и поставяние възъ начала и основи, които да отговарятъ съвършенно напълно на нейното назначение, на нейната задача. И тогазъ, разбира се, може да се очаква плодъ отъ нейнитѣ бжджщи дѣйствия, които ще ставатъ по единъ рационаленъ и систематически начинъ, както предлага настоящия законопроектъ да става за напредъ. Всѣка работа, която не се върши по единъ законенъ пѣтъ, и всѣко учреждение, което изпълнява възложенитѣ нему обязанности единъ пѣтъ по таква, а другъ пѣтъ по инакви съображения, — на макъръ да се е стремило къмъ една и сжщата цѣль, която му е предначертана или която само си е предначертало — резултатътъ на подобни дѣйствия бива всѣкога проблематиченъ. Прочее финансовата комисия ржководима отъ тѣзи начала и отъ памриотическото чувство да види нуждитѣ закони за благоустройство на страната, на нашата млада държава часъ по-скоро проведени, има честь чрезъ менъ да поднесе на Народното Събрание слѣдующий докладъ по законопроекта за Смѣтната Палата. (Чете го).

Финанциална комисия.

ДОКЛАДЪ

до Народното Събрание по законопроекта за
Смѣтната Палата.

Г-да Представители!

Законопроекта за Смѣтната Палата е тѣсно свързанъ съ закона за годишнитѣ бюджетни упражнения, когото Народ-

ното Събрание вотира прѣди нѣколко дни и който вече, слѣдъ утвърждението му отъ Негово Височество, щъ влѣзе въ дѣйствиe.

Финансиалната коммисия се ръководи отъ това начало, че административната и бюджеторасходна контрола трѣбва да се постави възъ начала и законъ, щото ролята на Сметната Палата въ това отношение или по-добрѣ, нейната задача, да бѣде точно опредѣлена — а това е цѣльта или назначението на представениятъ отъ г-на Министра на Финансите законопроектъ за Сметната Палата, която е единиятъ контроленъ органъ отъ първа инстанция, а народното представителство е вториятъ отъ висша и последна ние станция.

Съ приеманieto закона за годишните бюджетни упражнения се узакони пхтътъ, или по-добрѣ начинътъ, по който ще ставатъ расходитѣ на разнитѣ Министерства за посрѣщане нуждитѣ на държавата, както и доходитѣ, които сж вториятъ елементъ въ държавний бюджетъ и които тоже трѣбва да иматъ за базисъ извѣстенъ законъ; прочее доходо-расходний бюджетъ и годишното упражнение сж вече урѣдени, благодарение на приетиятъ законъ, за точното изпълнение на когото ще наблюдава административната контрола на всяко Министерство отдѣлно, а Финансовото Министерство общо; по нататъшното наблюдение и контролиране, да ли всичко е станало по законенъ пхтъ, да ли всички приказания на разнитѣ Министерства за израсходването сумми сж изпълнени буквално отъ изпълнителните органи и да ли всички тия сумми сж се употребили или достигнали до назначението си, това е вече работа на Сметната Палата, тя вече ще да има да испита всичко това съ най-голѣмото безпристрастие и независимо отъ всяки външни влияния и съображения, и този резултатъ, най-сетнѣ, сирѣчь резултата отъ нейните издирвания и заключения ще да има да представи на Държав. Глава и на народното представителство.

На заключение нека ми се позволи да съобщя на Нар. Събрание, че финансиалната коммисия, слѣдъ малките измѣнения, които намѣри за нужно да направи съ съгласието на г-на М-ра на Финансите, намѣри представениятъ законопроектъ за Сметната Палата съвършено съотвѣтствующъ за назначението си. Сега ще имамъ честта да ви прочетъ самия законопроектъ.

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

устройството и общото управление на Сметната Палата.

ГЛАВА I.

Устройство и права.

Чл. 1.

Сметната Палата е обязана:

а) Да разгледва сметките по прихода и расхода на Държавата, които ѝ се пращатъ всеѣка година отъ разнитѣ отчетници (comptables) на финансовата администрация и други учреждения, които особенни закони ѝ подчиняватъ.

Прочее измѣнението, което е станало въ този чл. е: въ 1 алинея именно слѣдующата прибавка, слѣдъ финансовата администрация и «други учреждения, които особенни закони ѝ подчиняватъ».

Бобчевъ: Тука е казано: «законопроектъ за устройството и общото управление на Сметната Палата». Но азъ искамъ да се притури думата «Върховна» Сметна Палата, защото така стои въ Конституцията, тъй е казано и въ Държавенъ Вѣстникъ, тъй се употребява на всеѣждѣ, и тъй е писана и въ бюджета, който ни се предлага.

Азъ мисля, че тя е Върховна Сметна Палата, и тъйи върховность може да ѝ се отнеме само отъ едно Велико Нар. Събрание. За това настоявамъ да се приложи още епитета «върховна» Сметна Палата.

М-ръ Начовичъ: Излишно е да се препираме тука за думи; и азъ нѣмамъ нищо противъ това, да се приложи думата «върховна». Само ще забѣлжжъ, че по насъ се прави много злоупотребление съ тази дума «върховна». Ако бѣше имало двѣ Сметни палати, на два степеня: една долна, и една горня, тогава разбирамъ, че е потребно да си остане думата върховна. Но понеже нѣма долна Сметна палата, намирамъ за излишно да се вземе въ съображение онова, което е писано въ Конституцията; която се прие въ Търново тъй на бързо, безъ да се обърне внимание на много сериозни работи въ нея нито на подробноститѣ.

Аневъ: Отъ страна на коммисията не бихъ ималъ нищо противъ това да се нарече върховна, ако би имало и една по-низка Сметна палата. Който прочете историята на сметните палати въ други държави, за последните двѣ десетолѣтия, ще се увѣри, че е прието на всеѣждѣ просто названието «Сметна палата», а «върховна» е отиѣнено.

Освѣнъ това, подобни прецеденти сж ставали и въ другитѣ Народ. Събрания тука въ София, именно когато бѣше рѣчь за титлата на Медицинский Съвѣтъ. Тогава единъ отъ г-да представителитѣ предложи да се нарече: «върховний

Медицинският Съветъ» което се и прие, но той си остана само «Върховният» Медицинският Съветъ, а на дѣло нищо!

Шивачовъ: Сжщо, което каза г-нъ Начовичъ и Аневъ, и азъ искахъ да кажа. Само тогава думата «Върховна» има значение, ако да има и по-долна, както е това при сждилищата, гдѣто имаме първа инстанция, апелация, и най-сетнѣ и върховно сждилище. Ако да имаше и друга нѣкоя Смѣтна палата, азъ би се съгласилъ съ г-на Бобчева, да се нарича Върховна, но тогава трѣбало да предполага той, да се направи още една по-долна. Но за сега тая дума нѣма никакво значение.

Бошнаковъ: Отъ изказанитѣ разисквания за названието на Смѣтна или Върховна Смѣтна Палата, азъ би се съгласилъ вмѣсто да се каже Смѣтна Палата, да се постави само думата: Контролна Палата. Защото отъ название на длъжността нищо не произлиза, но отъ дѣлата, които ще върши тя, трѣбва да се очаква ползата. За това по-добрѣ да се каже: Контролна Палата.

Бобчевъ: Азъ тука се основавамъ на законни причини, и постоянноствамъ на предложението си, и по никой начинъ не склонявамъ да се отнеме думата «Върховна»; защото и въ други правителства сжщото значение носи.

М-ръ Начовичъ: Азъ не знамъ какво име носи това учреждение въ всичкитѣ други царства. Но въ Франция то се нарича «Cour des comptes». (Бобчевъ: Grande cour!) Не се казва «grande», но само просто: cour des comptes и на Влашки то се нарича: «Curte de Conturi». Тѣй щото нито въ едната, нито въ другата отъ тия двѣ държави нѣма прилагателно: «Върховна» Контролна Палата.

Аневъ: Върховна Смѣтна Палата, това е преведено отъ Нѣмски; гдѣто казва г-нъ Бобчевъ че се наричала французски: grande cours des comptes, той се лъже твърдѣ много. Той може да се увѣри отъ историята на Смѣтнитѣ Палати отъ 14 вѣкъ на самъ, когато се мислило за Смѣтни Палати, че нигдѣ не се нарича Върховна, нито Grande. А само на Нѣмскиятъ езикъ се казва: «Oberster Rechnungshof», а на никой другъ езикъ се неупотрѣблява. Когато се казва: Върховна» или просто «Смѣтна Палата» то се разбира сжщото. Ако би се касало за нѣкое сжществено измѣнение на нѣкой членъ, можело би да се защитава; но най-сетнѣ комисията нѣма нищо противъ тая титла, но мотивировката не е никакъ достаточна, да се каже само, че се е наричала «Grande».

Бобчевъ: Струва ми се, че ний не сме въ състояние да измѣнимъ думата, която е поставена въ Конституцията отъ учредителното Нар. Събрание въ Търново. Отъ измѣнението

на тази дума тази палата губи своя авторитетъ. Подъ дума Върховна се разбира едно високо учреждение, на което трѣбва да поклонятъ глави всички, които трѣбва да даватъ отчети.

Д-ръ Цачевъ: Г-да представители! Имаште доста време да прочетете законопроекта за устройството и общото управление на Смѣтната палата, и вий сте въ състояние да можете да опѣните съдържанието на всѣки членъ. Вий сте разбрали, че законопроектътъ, който ни се представи, дава много по-голямъ права на Смѣтната палата, отъ колкото моя събратъ, Търновскиятъ депутатъ г-нъ Бобчевъ, иска да каже. Тука, г-да, не състои въ тази дума цѣлътъ на това учреждение, но въ дѣлото.

Ако г-нъ председателъ ми позволи съ нѣколко думи да се отстраня отъ предмѣта, ще поговоржъ върху дѣлата на Върховната Смѣтна палата, и ще попитамъ моя почитаемий събратъ г-на Бобчева, тѣй като тя е носила името Върховна Смѣтна палата, какво е изработила до сега? И азъ напълно сподѣлямъ мнѣнието на докладчика г-на Анева че думата Върховна нѣма никакво значение, но да видимъ какво е дѣлото на Смѣтната палата. За това никакъ не настоявамъ на това прилагателно качествено «Върховна и т. н. т.», но настоявамъ на дѣлото. За това моля г-да представители, да се произнесжтъ да си остане названието «Смѣтна палата», както е въ законопроекта.

Докл. Аневъ: Както се вижда отъ думитѣ на г-на Бобчева, той иска да постави това само, за да може да плаши хората. (Веселостъ). Но азъ ви увѣрявамъ, че само съ онова име, съ титлата, нищо не се сполучва. Била тая титла или не, то пакъ онѣзи хора, които иматъ да даватъ отчети, трѣбва да се подчинятъ и да я признаятъ. Ний трѣбва да внушимъ на нашитѣ дѣца, и на нашитѣ събратия да почитатъ законитѣ на страната. Но титлата по низка ли била, или Върховна се наричала, това немѣни нищо.

Бобчевъ: Тогава, споредъ вашитѣ думи, не дохождаме въ гармония. Ето какво казва уставътъ на Държавниятъ Съветъ чл. 19, в): Да преглѣдва докладитѣ на Върховната Смѣтна Палата за изпълнението бюджета преди внасянието тия доклади въ Нар. Събрание».

Слѣдователно гармония тука нѣма никаква, когато на едно мѣсто ще се поименува Смѣтна палата, а на друго мѣсто: Върховна Смѣтна Палата. То ще рече, че имаме двѣ палати: една Смѣтна палата, и друга Върховна Смѣтна палата. Законитѣ трѣбва да бжджтъ съгласни между себе.

М-ръ Начевичъ: Ако въ устава за Държавенъ Съветъ, е турено, «Върховна Смѣтна палата», то е било само по

причина, че тъй бѣше тогава името на палатата и разбира се, че когато се споменува въ единъ законъ едно учреждение, то се споменува съ пълното негово установено название. Но сега се прави новъ законъ за Смѣтната палата и може да ѝ се даде и ново име, и може сирѣчь да се поправи онова, което е било погрѣшено казано по-напрѣдъ. Менѣ ми е обаче жалъ, че за една проста дума да ставатъ толкозъ дълги препирни, азъ предлагамъ, че, ако би да трѣбва тъй пазни препирни за една дума да се продължатъ още една минута, азъ се съгласявамъ да се тури прилагателното «Върховна» само, за да не се губи време по-вече.

Аневъ: Последната мотивировка на г-на Бобчева е много по-логична, отъ колкото по-напрѣдъшната. Истина, може нѣкои споредъ думитѣ, да търсятъ Върховна, и други Смѣтна палата. Но предишната мотивировка нѣмаше си мѣстото. Наистина азъ приемамъ, както предложи г-нъ Бошнаковъ, да се каже «Контролна палата»: (Съгласие).

Шивачовъ: Бѣше въпросътъ, да ли да се прибави на Смѣтна палата думата — върховна. Всички се изразиха, че нѣма никакво значение. Азъ мисля, че дѣлата трѣбва да покажатъ, че тя е върховна, и ако ще видимъ въ бѣдѣщата нужда, щеме да ѝ прибавимъ тази титла. На г-нъ Бошнаковъ ще кажъ, че думата «смѣтна» е много по-добра отъ «контролна» палата, която последна дума не е българска. Смѣтна палата ще рече онай, която разгледва смѣтките на Княжеството. За това да си остане както си е. (Гласове Изчерпано е!)

Бобчевъ: Азъ желая моето предложение да се даде на вотирание.

Председателъ: Сега, както чухте, г-да представители, само за подписа или наименованието «контролна или смѣтна палата» има три предложения; едно предложение отъ комисията, която разгледва този законопроектъ; подиръ това дохожда предложението на г-на Бобчева, който предлага да се приложи на смѣтната палата и прилагателното «върховна смѣтна палата»; подиръ това дохожда предложението на г-на Бошнакова, който, струва ми се каза, че не трѣбва да се приложи прилагателното «върховна», но просто да се замѣни думата «смѣтна» съ «контролна». Най-напредъ ще туримъ на гласуване предложението на комисията; въ случай, че Нар. Събрание приеме мнѣнието на комисията, да си остане въ законопроекта наименованието на смѣтната палата, както си е въ законопроекта, то другитѣ предложения падатъ. Сега, г-да, комисията натоварена отъ васъ да разгледва законопроекта за устройството на Смѣтната Палата, е на мнѣние щото наименованието да

остане тъй, както си е въ законопроекта; т. е. законъ за устройството и общото управление на Смѣтната Палата. Който не приема мнѣнието на комисията, да си дигне ржката. (9 души отъ 37 се произнесохъ, че не трѣбва да се приеме мнѣнието на комисията. Ще каже, че вишегласието се произнесе въ полза на мнѣнието на комисията. Това значи, че другитѣ три предложения падатъ.

Докладчикъ Аневъ: Моля, да се тури на гласуване, да ли се приема и прибавката на първата алинея.

Председателъ: Думата бѣше само за заглавието.

Докладчикъ Аневъ (чете чл. 1).

Смѣтната Палата е обязана:

а) да разгледва смѣтките по прихода и расхода на Държавата, които ѝ се прашатъ всѣка година отъ разнитѣ отчетници (comptables) на финансовата администрация, и учрежденията, които особенни закони ги подчиняватъ.

Председателъ: Както тухте, г-нъ докладчикъ отъ страна на комисията предлага, да се приложи на първата алинея, на първий членъ и «учреждения, които особенни закони ги подчиняватъ.» Има ли нѣкой отъ г-ди представителитѣ да направи нѣкоя забѣлжка? Който не приема първата алинея, както си е въ законопроекта, заедно съ прибавката, както предлага г-нъ докладчикъ, да си дигне ржката. (Никой не дига.) Значи първата алинея е приета.

Докладчикъ Аневъ (чете втората алинея):

б) да разгледва всички вещественни държавни смѣтки. (Приема се.)

(Чете трета алинея).

в) да освидѣтелствува и обявява всѣка година въ едно изложение: — съгласието, което съществува между смѣтките въ пари или вещи на отчетниците и общитѣ смѣтки на финансовото и другитѣ Министерства.

Председателъ: Ще забѣлжжъ, че въ третата алинея въ проекта се намира думата освѣдочава, а той чете освидѣтелствова.

Докладчикъ Аневъ: «Освѣдочава» не е български, и комисията го замѣни съ българското освидѣтелствова.

Председателъ: Приема ли се третата алинея съ думата освидѣтелствова? (Приема се.)

Докладчикъ Аневъ (чете четвърта алинея):

г) да освидѣтелствова и обявява всѣка година чрезъ особено изложение, окончателното състояние на закритото упражнение (exercice) на бюджета. (Приема се.)

(Чете пета алинея):

д) да поднася всѣка година на НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО рапортъ за главния резултатъ на работитѣ на палатата, и да

излага възгледитѣ си, относително преобразованията и олущенията, които би трѣбвало да се въведатъ въ различнитѣ части на счетоводството. (Приема се. — Чете):

Чл. 2.

Отчетниците сѣ длѣжни да испровождаатъ на палатата въ опредѣленитѣ срокове смѣткитѣ си; въ случай че забавятъ испращанieto на смѣткитѣ, или ако никакъ не ги испращатъ, Палатата може да ги осѣжда на глоба или на наказания, предвидени отъ законитѣ и правилницитѣ. (Приема се. Чете):

Чл. 3.

Членоветѣ на Смѣтната Палата се назначаватъ и уволняватъ съ Княжеский указъ, по предложението на М-ра на Финанситѣ.

Геровъ: Тукъ 3-й членъ тѣй гласи: (Чете го. Видѣ по-горѣ). Азъ предлагамъ да се каже: на мѣсто «М-ра на Финанситѣ» «по предложението на Министерский Сѣвѣтъ».

Бобчевъ: Сѣщото и азъ искахъ да кажѣ.

Лазаръ Дуковъ: Разбира се, че това ще стане съ сѣгласieto на Министерский Сѣвѣтъ; за да стане предложение на НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО съ докладъ отъ Министра на Финанситѣ, то струва ми се, че сѣщото ще издѣзе. Тукъ твърдѣ ясно се каза: (чете чл. 3-й видѣ по-горѣ). Разбира се, че това ще стане съ сѣгласieto на Министерский Сѣвѣтъ, то ще стане съ докладъ; но тукъ се казва: «и уволняватъ». Азъ не можѣ да се сѣгласи да остане тази дума въ този законъ, щото да можатъ членоветѣ на Смѣтната Палата да се уволняватъ по предложението на Министерский Сѣвѣтъ или на Министра на Финанситѣ. Вѣхтий законъ, който се прие въ 1880 год., мисля, на 20 декемврий, той твърдѣ добръ и ясно показва, и не е желателно да се измѣнява. Именно 4-й членъ на този законъ гласи тѣй: «Цѣлия сѣставъ на Върховната Смѣтна Палата, или всѣкой единъ отъ членоветѣ ѣ отдѣлно не можѣтъ да бѣдѣтъ смѣнени, въ разстояние на три години отъ назначението имъ, освѣтъ по исказано недовѣрие отъ страната на правителството или на Народното Сѣбрание, но и въ двата случая по рѣшението на послѣднето». Тукъ можемъ да измѣнимъ «въ разстояние на 3-тѣ години отъ назначението». Но да не оставимъ само на Министерский Сѣвѣтъ или на Министра на Финанситѣ да можѣтъ да измѣняватъ членоветѣ на Смѣтната Палата; за това искамъ да си остане така: да се каже — «освѣтъ по исказано недовѣрие отъ страната на правителството, или на Народното Сѣбрание, може да се уволняватъ членоветѣ на Смѣтната Палата, нѣ и въ двата случая по рѣшението на Народ. Сѣбрание». Тѣй да си остане членътъ.

М-ръ Начовичъ: До колкото азъ разбрахъ отъ различнитѣ предложения, които се направиха, нѣкои отъ г-да представителитѣ искатъ, да се прибави на този 3-ий чл. слѣдующето: «Членоветѣ на Контролната Палата се назначаватъ съ княжески указъ по предложението на Министра на Финанситѣ, и съ сѣгласieto на Министерский Сѣвѣтъ». Такава прибавка не е лошава и това което се желае съ нея прибавка, ще се извършва и безъ нея; това се разбира отъ само по себе си; но въ всѣки случай намирамъ, че не е злѣ да се тури и у закона. Извѣстно е и нѣма сѣмнѣние, че министритѣ въ всичкитѣ по-важни дѣла се сѣвѣтватъ по между си и ги вършатъ съ взаимно сѣгласие. За това азъ намирамъ че тази прибавка не е вредителна, ако и да е излишна до една степенъ. Колкото за предложението на г-на Дукова: то е ново и е желателно да го формулира писмено, за да се даде на гласуване на Народното Сѣбрание. Нѣ азъ мисля, че сподѣлямъ мнѣнието на г-да представителитѣ, ако кажѣ, че Народ. Сѣбрание не е сѣгласно на такова нѣщо, понеже досегашний опитъ е показалъ, че такива привилегии не имаха сѣвѣтъ добръ резултата.

Лазаръ Дуковъ: Формулиранieto му е твърдѣ лесно. Азъ казвамъ, че може да става, въ всѣкой случай, уволнението на членоветѣ на Контролната Палата съ позволенieto на Народ. Сѣбрание. Азъ не разбирамъ какви привилегии ще се даватъ, ако би да остане на Народ. Сѣбрание. Знайте, г-да, че у насъ остана право, само да разгледваме по финансова часть; когато нѣмаме и това право да възлагаме на Контролната Палата да дава смѣтка на Народното Сѣбрание, тогава азъ незная какво ще разискваме, какво да правимъ. Ний не можемъ тогава да кажемъ че имаме и пагъ на рѣцѣтъ си. За това азъ не можѣ да се сѣгласи да остане правото на Министерский Сѣвѣтъ или на Министра на Финанситѣ. Това право трѣбва да остане въ всѣкой случай на Народното Сѣбрание, и чрезъ него да се уволняватъ, ако то види въ тѣхъ нѣкое сѣмнѣние.

М-ръ Ген. Соболевъ: Я бы предложилъ здѣсь сдѣлать маленькую поправку. Недавно Княжескимъ указомъ обнародванъ «законъ за чиновницитѣ», въ которомъ мы читаемъ слѣдующее: «Никой дѣржавенъ чиновникъ, който е прослужилъ поне три години въ качество на дѣйствителенъ чиновникъ, не може да бѣде отчисленъ безъ сѣгласieto на Върховната коммисия, за което сѣ дума въ слѣдующий членъ и която провѣрява, да ли той подпада въ предвиденитѣ (чл. 50) случаи». Это 43 членъ. Въ члена 49 мы читаемъ: «Чиновницитѣ можѣтъ да бѣдѣтъ отчислены само отъ начальства, което ги е назначило, сѣгласно съ членоветѣ 2, 3 и

43». Въ виду сего въ разсматриваемый членъ слѣдовало-бы добовить о томъ, что чиновники Смѣтной Палаты отчисляются «съгласно съ закона за чиновницѣтъ». (Съгласно).

М-ръ Начовичъ: Искамъ да възразя на г-на Дукова, който казва, че сега Народното Събрание нѣмало никакви други права освѣнъ да преглѣдва смѣткитѣ на правителството и че за това трѣбало да се взематъ гаранции за да се опази понѣ това право на Събранието цѣло и непокътно, и ако разбрахъ добръ, той искаше още да каже, че ако би да стане измѣнение на сѣществующий законъ за Смѣтната Палата едничката тая атрибуция на Народното Събрание щяла да се отнеме и Събранието не щяло да има никакъвъ надзоръ надъ отчетността въ страната, защото Смѣтната Палата не щяла да дава отчетъ на Събранието. Г-нъ Дуковъ, види се, забравя 69 ѳ параграфъ, който казва: «Тоя докладъ се напечатва и се раздава на Народното Събрание въ врѣме на сесията му». Отъ това произлиза, че Смѣтната Палата би трѣбало да дава свѣка година на Господаря и на Народното Събрание отчетъ за смѣткитѣ, които тя е провѣрила. Това нѣщо до сега не се е правило, и именно настоящия законпроектъ принуждава Смѣтната Палата да го прави и Народното Събрание пакъ остава върховенъ контролеръ на държавнитѣ смѣтки. Азъ напълно сподѣлямъ мнѣнието на Негово превѣсходителство Г-на Министра на Вжтрѣшнитѣ работи, който предлага да се прибави тука, «че се уволюватъ членовѣтъ на Смѣтната Палата на основание закона за чиновницѣтъ». Приблизително такова нѣщо се казва въ послѣдующий членъ, който гласи: «Уволнението на членовѣтъ на Смѣтната Палата става само въ слѣдствие на важни нередовности, извършени при изпълнението на длѣжността имъ, или въ случай на извършване уголовно престѣпление». Това показва че законпроектътъ дава пълна гаранция за справедливото отнасяне на началството спряма членовѣтъ на Смѣтната Палата, както въобщъ новоиздаденитѣ закони сж настроени да опезпечатъ положението на държавнитѣ служители. За ради това намирамъ, че предложението на г-на Лазара Дукова е излишно. Съ тоя законъ се даватъ на Смѣтната Палата, пълни гаранции да бжде независима; нѣ и отъ друга страна се дава на Народното Събрание и на правителството гаранция, че Смѣтната Палата ще върши работа. Защото по нощастие —, всичкий свѣтъ го знае, че до сега Смѣтната Палата не е дала нѣкакъвъ удовлетворителенъ резултатъ за своитѣ дѣйствия.

Лазаръ Дуковъ: Азъ не мож да разберъ, като какъ имъ се давала широка гаранция, когато се казва, че се назначаватъ и уволюватъ отъ Министра на Финанситѣ. Какво

ще каже, че има тука гаранция? Той може да ги назначава но да ги уволюва той, не може, защото тии немогѣтъ да се сравнятъ съ други чиновници, както се прочете отъ закона за чиновницѣтъ. Тѣзи ги нарѣкохме Контролна Палата, и надъ тѣхъ нѣма повисоги за смѣтки, и тии могѣтъ да глѣдатъ смѣткитѣ по различни клонове на Министерствата, и даже частнитѣ смѣтки на двореца. (Аневъ: Какво? частни смѣтки на Двореца?!)

Азъ не разбирамъ тогава, че даваме широки права на контролната Палата, защото, ако сж подчинени на Министра, тий могѣтъ да се стѣняватъ и да немогѣтъ да си дадѣтъ свободно мнѣнието върху счетовѣтъ. У тѣхъ не минува никаква пара, и за това нѣма отъ какво да се страхуваме отъ тѣхъ. Да ги оставимъ щото тии би могли безпристрастно да си вършатъ работитѣ и да разглѣдатъ сметкитѣ безъ да се страхуватъ отъ нѣкого, че ще ги уволни. За това настоявамъ да остане на Нар. Събрание това право, само то да може да ги уволюва.

Докл. Аневъ: Както се вижда отъ думитѣ на г-на Дукова, той изяви извѣстенъ страхъ, че чиновницѣтъ за напрѣдъ или въ настоящето ще бждѣтъ много лесно смѣнявани. Г-нъ Министръ на Вжтрѣшнитѣ работи прочете тука нѣкои членове отъ закона за чиновници, съ който законъ се усигури ватъ службитѣ на чиновницѣтъ. Слѣдователно неговѣтъ страхъ си не е на мѣстото. Единъ чиновникъ, който е неспособенъ, не ще да си сѣди на мѣстото, а часъ поскоро ще се извади отъ службата.

Но ако е способенъ, безъ важни опущения не може да се отчисли, и ако не се е доказала неспособността му, както е ставало до сега често.

А върху работата на Смѣтната Палата, членовѣтъ ѳ сж независими въ своята работа, и не може да ги повлияе никой М-ръ.

Колкото пакъ за това, което каза г-нъ Дуковъ, че тѣ можали да разглѣдатъ «частнитѣ смѣтки» на Двореца, то го моля да си земе думата назадъ. Чиновницѣтъ на Смѣтната Палата могѣтъ да глѣдатъ своитѣ частни смѣтки, а не частнитѣ смѣтки на други хора.

Д-ръ Цачевъ: Г-да представители! Ако да приемемъ предложението на г-на Лазара Дукова, то ще подпаднемо подъ сжщата грѣшка, която миналото Нар. Събрание направи. Г-нъ Дуковъ каза, че другитѣ Нар. Събрания оставиха Върховната Смѣтна Палата безъ контролъ; за това тя е костувала до сега 150.000 франка, безъ да е принесла най-малка полза. Това можъ велегласно да заявя въ Нар. Събрание, защото до сега не съмъ ималъ случай, да видя

единъ докладъ отъ Върховната Сметна Палата, който да сключва едно упражнение на една финансова година. Ний знаеме твърдѣ добръ, господа представители, че Върховната Палата дѣйствително отъ начало на 1881 година до днесъ не е могла да сключи сметки на едно финансово упражнение, сирѣчь на една истекла финансова година. Даже нѣма сключени сметки за 1879 година.

За ради това призовавамъ ви, г-да представители, да отхвърлите предложението на г-на Дукова, но да положите Сметната Палата подъ единъ контролъ, не контролъ за тѣхнитѣ дѣйствия, но за годишнитѣ сметки; защото законътъ, който имате предъ очи, дава по-голямъ гаранция за преглѣждане сметнитѣ отъ Върховната Сметна Палата, отъ колкото законътъ, който предишното Събрание е изработило.

Тука, гдѣто се казва, че Сметната Палата се подчинява на М-ра на Финанситѣ, то не ще да каже, че Сметната Палата се подчинява да слуша заповѣдитѣ на г-на М-ра относително преглѣждане на една сметка. Такова нѣщо никакъ тукъ неществува. Вий имате законопроектъ предъ очитѣ си, и членовѣтъ на този законопроектъ ясно говорятъ и ясно се опредѣляватъ въ нѣхъ правата на Сметната Палата. Министрътъ на Финанситѣ има право да каже на тѣзи г-да, когато идхтъ въ канцелярията на 11 часа: вий сте задлъжени въ 9 часа да дойдете, и да работите до 4; а не да дохождате когато искате. Това е контролтъ, който ще има г-нъ М-ръ на Финанситѣ. А споредъ законопроектъ, който разискваме, той не може да каже: че напр. сметката на Д-ра Цачева, която преглѣдвахте, не я преглѣдвайте добръ!

Законътъ това предвижда. Не е предвидено нищо друго, освѣнъ което дава гаранция, щото тѣзи г-да да не ходятъ по кефъ въ канцелярията, да дохождатъ на 11 часа и да си отиватъ на 2 часа, и да запущатъ цигара въ заседанието безъ да работятъ нѣщо. За това, като сме призвани да пазимъ интересътъ на народа, азъ моля да се отхвърли предложението на г-на Л. Дукова, и да се подчини Сметната Палата подъ единъ м-ръ, предъ когото тя ще бѣде отговорна за своитѣ дѣйствия и за работата.

Лазаръ Дуковъ: Наистина и азъ за това говоря, защото сме пратени да вардимъ интереситѣ на страната, както г-нъ Цачевъ каза.

А колкото за онова, което каза г-нъ Аневъ, че съмъ билъ казалъ, че Контролна палата можала да контролира частнитѣ сметки на палата, то за това азъ немогъ да претендирамъ, и не съмъ го направилъ по злоумишленность, и моля да извините. Но азъ мисля, че за всѣгждѣ, гдѣто Нар. Събрание отпуска пари, има и право да разгледъ сметнитѣ. Ако съмъ

излъганъ — извинѣте. А колкото за това, че Сметната палата не е работила нищо, което тържественно тука обяви г-нъ М-ръ на Финанситѣ, то, ако тя не е нищо извършила, защо я държали до сега, и защо я държатъ. Ако има законъ, че немогътъ да я сметняватъ, то за него нѣма какво да се каже. Но въ сжщо врѣме сж ги държали, и не имъ казали, че не сж свършили нищо, и никакво, че не работили, но още сж имъ отпуснали и квартирнитѣ, (Веселостъ) и на тѣхъ, и на синца. Отъ една страна не вършили работа, и отъ друга страна имъ давали 20% възнаграждение. Азъ незная какъ да сравня всичко това!

Бобчевъ: Азъ колкото знамъ за работата на Сметната Палата, — понеже върховна остана на страна, макаръ, че предговоривши велегласно го произнася много пжти, като да се подиграва съ мене, — то Сметната Палата е внесла единъ подробенъ отчетъ на М-ра на Финанситѣ вече преди една година, но той още не го представилъ на Нар. Събрание. А сега да ги нападаме и опозоряваме, то мисля, че не е на мѣстото си. Азъ такова нѣщо съмъ челъ, но ако съмъ излъганъ, то прося извинение.

М-ръ Начовичъ: Азъ сега за първий пжтъ чувамъ, че е било внесено нѣщо миналата година въ Министерството на Финанситѣ. Може би, азъ да незнамъ това само защото преди една година не съмъ билъ Министръ, и може той докладъ, за който говори г-нъ Бобчевъ, е билъ даденъ на моя предшественникъ; но азъ невървамъ на такова нѣщо. Истина преди 6 денье се е внесълъ единъ докладъ въ Държавний Съвѣтъ, но той го отблъсналъ, като казалъ, че трѣбва да се внесе той преди три мѣсеца, за да може съвѣта да го разгледъ и да има врѣме да представи своитѣ забѣлѣжки на Нар. Събрание, а не да му се изпроважда когато вече това събрание е било отворено.

Бобчевъ: Следователно азъ пакъ се оправдавамъ, че тя е извършила едно дѣло и го разгледъвали, и следователно оправдава тя своята работа.

М-ръ Начовичъ: Сметната Палата е трѣбвало на врѣме да внесе доклада въ Държавний Съвѣтъ, за да може той подиръ разгледъданието, да го внесе въ Нар. Събрание. Но понеже той докладъ е билъ внесенъ твърдѣ късно, Съвѣтътъ нерачилъ да го вземе въ внимание, за това и Нар. Събрание нѣма да го види тая година.

Д-ръ Цачевъ: Менъ е чудно какъ една Върховна Сметна Палата, когато е изработила нѣщо да не знае още презъ кой каналъ трѣбва да отправи официалнитѣ си бумажки. Това е удивително: Една Върховна Сметна Палата да изработи единъ рапортъ и да го прати не презъ официалний

каналъ, а да го прати направо на Държавний Съвѣтъ. Азъ не зная какво мнѣние да си съставя за тази Върховна Смѣтна Палата.

Бобчевъ: Менѣ е по-чудно и по-дивно, че г-нъ предговорившии не знае законитѣ, и той дошълъ тука да приказва. Нека преглѣда устава на Държавний Съвѣтъ и ще види, че той има да преглѣдва докладитѣ на Върхов. Смѣтна Палата, за изпълнение бюджета преди внасянието тѣзи доклади въ Нар. Събрание. Слѣдователно Държавний Съвѣтъ е този каналъ, презъ който трѣбва тѣзи доклади да минуватъ. Това е единъ законъ утвърденъ отъ НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО. Азъ не зная, какъ г-нъ Пачевъ смѣе да казва, че Върховната Смѣтна Палата не знаела канала. (Веселостъ.)

Бошнаковъ: До колко е оправдано довѣрието на Върховната Смѣтна Палата азъ не искамъ да тълкувамъ. Азъ бихъ желалъ само да има каква годъ контрола, на която Смѣтната Палата да подлѣжи.

Въ 21-й членъ се казва за длѣжноститѣ на главний прокуроръ. Той надзирава щото отдѣленията на Палатата да вършатъ редовно засѣданията; докладчицитѣ да изпълняватъ точно длѣжноститѣ си, и въ случай небрежение, той отправя обвинението до председателя. До сегашний законъ за Върховната Смѣтна Палата казва въ 4-й си членъ, че «цѣлий съставъ на Смѣтната Палата, или всѣкой единъ членъ отъ членовѣтъ ѝ, не могатъ да бѣдѣтъ смѣнявани въ разстояние на 3 години отъ назначението имъ, освѣнъ по рѣшението на Нар. Събрание». То ще каже, че щомъ е зачисленъ на 3 години, такъвъ единъ чиновникъ не може въ разстояние на това врѣме да се отчисли, когато всѣкой другъ чиновникъ, ако направи злоупотрѣбление, може да се отчислява другий денъ. Затова съмъ съгласенъ да се приеме членъ 3-й както си е въ законопроекта, съ прибавката, която направи г-нъ М-ръ на Вжтрѣшнитѣ работи, именно: «членовѣтъ на Контролната Палата се назначаватъ и уволняватъ съ Княжески указъ по предложението на Министра на Финанситѣ, въ съгласие съ Министерский Съвѣтъ, и съгласно съ закона за чиновницитѣ». Оттова нищо нѣма да загубимъ, нито пакъ имамъ нѣщо противъ лицата, които съставятъ Палатата. Азъ не можъ да ги обвинявамъ за тѣхнитѣ дѣйствия, защото тѣ сж имали единъ правилникъ, и по съвѣстѣта си изпълнявали своята длѣжностъ; но за въ бѣдѣще да не се позволява това. Азъ не съмъ съгласенъ щото да се чака Нар. Събрание, да може да уволнява, или да зачислява тѣзи членове, когато това не е негова работа. Всичкитѣ министерства иматъ подвѣдомствени свои чиновници, а тѣй сжщо и подъ Министерството на Правосъдието

се намира Върховното кассационно сѣдилище; това сѣдилище е съвършено независимо въ своитѣ работи, но то подлѣжи на единъ м-ръ, който зачислява членовѣтъ на това сѣдилище, и въ таково положение ще бѣде и Смѣтната Палата. Тя ще има единъ контролъ върху себе си, а правото за зачисляване и уволняване на членовѣтъ ѝ, ще има Министерский Съвѣтъ. За това да се приеме прибавката, която се предлага, и да пристѣпимъ по-нататкъ, защото всичкитѣ препирни сж безъ полза.

Лазаръ Дуковъ: Най-насетнѣ и азъ се съгласявамъ, г-да, да вървимъ нататкъ, като налѣгатъ г-да предговорившитѣ, щото да не остане това право на Нар. Събрание; разбира се, че ще прекъснѣ и азъ. Ний имаме надѣжда въ Смѣтната Палата, че тя ще има върховенъ контролъ надъ харченитѣ пари; нѣ както чухме, тя до сега не била извършила нищо. Имахме надѣжда, че тя ще ни покаже какъ се харчиха толкова пари по общитѣ сгради, по шоссета; отъ тѣхъ, мислихме, че ще се научимъ, гдѣ се харчиха тѣзи пари, защото г-да Министритѣ не ни казаха до сега нищо въ това отношение; тогава и азъ отстъпвамъ, разбира се, като нѣма надѣжда нито отъ тамъ, да се научимъ за това нѣщо. (Веселостъ.)

Докладчикъ Аневъ: Азъ ще възразя на г-на Дукова, за да отмахне отъ себе си страхътъ за отчислението членовѣтъ отъ Контролната Палата, и за това ще му прочетѣ чл. 50 отъ законътъ за чиновницитѣ. (Чете го.)

Слѣдователно, отъ тукъ се вижда, че всѣки чиновникъ не ще може да се ограничава отъ министра, както е ставало до сега. За това, чиновницитѣ като сж осигурени, излишно е онова, което казва г-нъ Дуковъ, че чиновницитѣ въ Смѣтната Палата трѣба да сж осигурени.

До колкото помня, маналото Нар. Събрание бѣше пожелало, щото членовѣтъ на Смѣтната Палата да се назначаватъ отъ самото Нар. Събрание, но тогавашний Министръ-Председателъ Каравеловъ, помоли Нар. Събрание да остави нему тази работа, да спечели врѣме да изучи въпросътъ по отблизо и да назначи хора, които да могатъ да отговарятъ на назначението си. Слѣдователно, когато тогавъ се даде правото на Министра на Финанситѣ, да назначи членовѣтъ на Контролната Палата, може и днесъ да се направи сжщето.

За да може да се представи единъ чиновникъ за отчисление — което отчисление разбира се трѣба да се мотивира — ще стане съгласно съ чл. 50-й отъ закона за чиновницитѣ; ще каже, че както всичкитѣ чиновници, така и чи-

новниците отъ Смѣтната Палата сж осигурени. А привилегировани чиновници не можемъ да имаме.

Лазаръ Дуковъ: Азъ казахъ по-напредъ, че се съгласявамъ, за да не разискваме. Колкото за гдѣто се каза, че отъ миналото Нар. Събрание М-ръ Каравеловъ е искалъ това право и му се е дало, или се е пропуснало, разбира се, министрътъ всѣки пжтъ проси оноза, което на него трѣбва, а Нар. Събрание може да защитава оноза, за което е пратено и което има длъжностъ да изпълнява. Заради това, да се вотира прибавката и ако се приеме, добръ, ако не, да се върви нататъкъ.

Председателъ: Сега има думата г-нъ М-ръ Начовичъ.

М-ръ Начовичъ: Менѣ ми е жално, че по-напрѣдъ г-нъ Дуковъ (Дуковъ: Азъ си оттеглихъ предложението.) искава единъ видъ клевета, като се изрази, че Смѣтната Палата била онази, която щѣла да разглежда смѣтките по шесетата и незнай още какво си. Ако г-нъ Дуковъ има нѣкакво съмнѣние върху смѣтките на шесетата, той може да се освѣтли, като приспособи едно законно право, което никой не може да му отнеме. Той може сирѣчь да направи запитване, може да иска смѣтки и министерствата всѣки пжтъ сж готови да му ги дадѣтъ. Заради това, азъ отблъсвамъ тържественно туй негово нападение къмъ Министерството; защото когато единъ човекъ иска да искаже подозрѣния, то трѣба по-напрѣдъ да се освѣтли върху работата. Само по тоя начинъ може човекътъ съзнателно и съвѣстно да обвинява нѣкого. Понеже до сега той не е искалъ такъвизъ смѣтки, азъ имамъ право да мисля, че той не е освѣтленъ и е произнесълъ това обвинение на съвѣта. Зарадъ туй азъ отблъскамъ това нападение.

Лазаръ Дуковъ: Азъ по-напрѣдъ казахъ, че се съгласявамъ за да вървимъ по-нататъкъ. А колкото гдѣто каза г-нъ М-ръ Начовичъ, той каза че съмъ правилъ съмнѣние тукъ и нѣмалъ съмъ да покажъ нищо фактично. Не искамъ да говоря тукъ. Наистина, азъ небихъ докарвалъ съмнѣнее, ако небѣхъ прочиталъ въ «Държавния Вѣстникъ», което е рѣшилъ Дър. Съвѣтъ, който е узналъ и едържалъ журнални постановления и е изваждалъ резолюции: да се дадѣтъ нѣкои хора подъ съдъ за злоупотрѣблениа по пжтищата, както и има честъта единъ отъ депутатитѣ, именно ако помня добръ, той бѣше г-нъ Манафовъ, който запита по това дѣло. Имаше още и други резолюции отъ Дър. Съвѣтъ въ «Дър. Вѣстникъ». На това се основахъ и казахъ; но като нѣмамъ при мене вѣстникитѣ, не съмъ приготвенъ да направя запитване и нѣма да говоря. Съмнѣние ми се ражда, като съмъ видѣлъ въ «Дър. Вѣстникъ»; и всѣко едно нѣщо пи-

сано въ «Дър. Вѣстникъ» за мене е истина, защото той е официаленъ вѣстникъ и въ него нѣма лъжи, както въ другитѣ вѣстници.

Геровъ: Сега да говоря е излишно, понеже г-нъ Лазаръ Дуковъ оттегли предложението си.

Председателъ: Счита ли Народ. Събрание, че е достатъчно освѣтлено? (Гласове: Исчерпано е! Д-ръ Минчо Цачевъ: Повече отъ колкото трѣбва!) Сега, г-да представители, предложенията, както чухте, сж слѣдующитѣ: Комисията предлага щото чл. 3-й да остане както си е въ законопроекта; подиръ единъ отъ г-да представителитѣ бѣше предложилъ да се приложи «по предложението на Министра на Финанситѣ и съ съгласието на Мин. Съвѣтъ» прибавка приложена отъ г-на Герова и подържана отъ г. г. Бобчева, Ст. Х. Добрева и Бошнакова. Подиръ има едно прибавление, което прави г-нъ М-ръ на Вжтрѣш. Дѣла и гласи: «по предложението на М-ра на Финанситѣ, съ съгласието на Мин. Съвѣтъ и съгласно съ законътъ за чиновницитѣ». Тѣзи сж предложенията, които сж станали по тозъ въпросъ. Имаше едно предложение и отъ г-на Лазара Дукова, но понеже го оттегли, оставатъ само другитѣ. Моля г-на докладчика, да ли постоянствува за първата форма на членътъ?

Долж. Аневъ: Азъ съмъ съгласенъ само съ слѣдующата прибавка: «съгласно съ законътъ за чиновницитѣ»; а по прѣдната прибавка «съ съгласието на Мин. Съвѣтъ», е излишна, защото всичкитѣ чиновници сж осигурени съ законътъ за чиновницитѣ. Тѣй щото, членътъ да остане така: «Членовѣтъ на Смѣтната Палата се назначаватъ и уволняватъ съ Княжески указъ по представление отъ Министра на Финанситѣ, съгласно съ законътъ за чиновницитѣ», и по-слѣдната прибавка на г-на Герова става излишна.

Шивачовъ: Азъ мисля, че тазъ прибавка «съгласно съ законътъ за чиновницитѣ» повече си има мѣстото въ послѣдующий членъ, защото въ 3-ий членъ се говори само за зачисляването, а по-долу се казва, кой има право да ги отчислява и за какви причини. Азъ мисля, че и г-нъ Министръ ще се съгласи на това.

М-ръ Начовичъ: Азъ мисляхъ да предложъ слѣдъ прие-манието на чл. 3-ий заедно съ прибавката, да се исхвърли 4-й членъ, защото той става тогава излишенъ; или пакъ ако се приеме чл. 3-й тѣй както си е, тогазъ 4-й членъ да се приеме съ тая прибавка, която се предложи.

Шивачовъ: Ако се отхвърли 4-й членъ, тогава не съмъ противенъ да се приематъ прибавкитѣ при 3-й членъ.

М-ръ Начовичъ: Предпочтително е да се исхвърли 4-й членъ и да се допълни 3-й. (Гласове: Съгласи!)

Председателъ: Твърдѣ хубаво, но г-нъ докладчикътъ на комисията предлага членътъ да стане така: «Членовѣтъ на Контролната Палата се назначаватъ и уволняватъ съ Княжески указъ по представление отъ Министра на Финанситѣ и съгласно съ законътъ за чиновниците»; има и друго предложение, споредъ което трѣбва да стане: «по предложение отъ Министра на Финанситѣ, съ съгласието на Министерскій Сѣвътъ и съгласно съ законътъ за чиновниците».

Докл. Аневъ: Азъ казахъ и по напредъ, че щомъ се каже «съгласно съ законътъ за чиновниците», то се разбира. И самъ г-нъ Министръ на Финанситѣ каза, че ще се споразумѣва съ своитѣ другири въ всѣки единъ важенъ случай. За това или едното или другото се казало, все сжщото ще излиза.

Бобчевъ: Азъ по никой начинъ не приемамъ, да се остави това право на Министра на Финанситѣ, но да се каже «съ съгласието на Министерскій Сѣвътъ». Азъ моля г-на докладчика да си оттегли предложението, защото тогава членътъ ще стане и по-ясенъ и по-гладъкъ. И подиръ да се приеме, че отчислението ще става съгласно съ законътъ за чиновниците.

Д-ръ Цачевъ: Г-да представители! Споредъ моето мнѣние, прибавлението тукъ «съ съгласието на Мин. Сѣвътъ» е едно нѣщо, което не иде толкозъ добръ на ушитъ ми, защото ние знаемъ твърдѣ добръ, че въ една конституционна държава министерството е солидарно; всичкитѣ министри сж едно тѣло и когато единъ министръ направи едно нѣщо, той трѣба да го направи съ съгласието на другаритѣ си, (Шивачовъ: Не е всѣкога тъй!) Извинѣте, всѣкога е така; защото, както знаете, въ една конституциона държава се представя право на Министра - Президента, да състави министерството, и това министерството носи името на председателя на това Министерството. Слѣдователно, тукъ чиновникътъ на Сѣмъната Палата, ако кажемъ «съ съгласието на Мин. Сѣвътъ» не ще подлѣжатъ подъ сжщата категория както чиновници на едно друго министерство; а чиновници които изпълняватъ една служба свързана съ всичкитѣ министерства, трѣба да се уволняватъ и назначаватъ съ съгласието на Мин. Сѣвътъ, по предложение на М-ра на Финанситѣ; когато е казано, Г-да, тукъ, че членовѣтъ на Сѣмъната Палата се назначаватъ и уволняватъ отъ Министра на финанситѣ, то ще каже, че членовѣтъ на Сѣмъната Палата или докладчикътъ, или сѣвѣтникътъ или председателятъ или прокурорътъ се уволнява или назначава направо отъ Министра на финанситѣ но съ съгласие на Министер. Сѣвътъ. Тукъ се това нѣщо

подразумѣва и е излишно да се повтара. За това, азъ настоявамъ, членътъ да си остане тъй, както е, т. е. «Членовѣтъ на Сѣмъната Палата се назначаватъ и уволняватъ съ Княжески указъ по предложение отъ Министра на Финанситѣ, съгласно съ законътъ за чиновниците». Защото, щомъ туримъ «съ съгласието на Мин. Сѣвътъ», тогава се поражда едно недоумѣние едно двоумѣние за солидарността на министерството, нѣщо което никога не може да се предполага.

Бошнаковъ: Г-нъ предговорившии каза, че въ конституционнитѣ държави министерствата били солидарни и че били съгласни за зачисляването или отчисляването на чиновниците. До нѣйдѣ ще се съглася; но въ този случай не можъ да се съглася. Казано е обаче че Сѣмъната Палата ще контролира всичкитѣ сѣтки на всичкитѣ министерства, слѣдователно, за назначението имъ е необходимо и съгласието на всичкитѣ министри. Именно за това може да се каже: «по предложение отъ Министра на Финанситѣ, съ съгласието на Мин. Сѣвътъ и съгласно съ законътъ за чиновниците». Азъ вѣрвамъ, че г-да представителитѣ ще приематъ тая прибавка.

Докл. Аневъ: Азъ постоянноствамъ на първото предложение и първата прибавка, която се направи, именно членътъ да гласи тъй: «Членовѣтъ на Сѣмъната Палата се назначаватъ и уволняватъ съ княжески указъ по предложение отъ Министра на Финанситѣ и съгласно съ законътъ за чиновниците». И въ това всичко се разбира.

Шивачовъ: Азъ подържамъ мнѣнието на комисията. И при всичко, че до сега за назначението на членъ въ контролната Палата не се искаше съгласието на Мин. Сѣвътъ, зная че се е земало съгласието имъ. Азъ знамъ, че въ това врѣме, когато заседава Нар. Събрание, назначи се единъ членъ въ Контролната Палата, слѣдъ като се зе мнѣнието на Мин. Сѣвътъ. На г-на Цачева ще кажъ, че много пжти се случва, щото министерствата неможтъ да бждатъ солидарни, но тукъ не му е реда да се говори за това (Гласове: Исчерпано е!)

Председателъ: Има прочее предложение отъ страна на докладчика, членъ 3-й да се приеме така: «Членовѣтъ на Сѣмъната Палата се назначаватъ и уволняватъ съ княжески указъ по предложение отъ Министра на Финанситѣ, съгласно съ законътъ за чиновниците.» Има и друго предложение, споредъ което нѣкои отъ г-да представителитѣ желаятъ да се приложи още «по предложение отъ Министра на Финанситѣ, съ съгласието на Мин. Сѣвътъ и съгласно законътъ за чиновниците.» Изразихъ ли хубаво пред-

ложенията, които направиха нѣкой г-да представители? (Д-ръ Цачевъ: Точно изразени!) Добърѣ. Ще се тури на гласоподаване предложението, направено отъ страна на комисията, което е слѣдующето. — Думата има г-нъ Геровъ.

Геровъ: Предложението на г-на докладчика се направи послѣ, и незная, да ли може да се тури на гласоподаване най-напредъ.

Докл. Аневъ: Комисията всѣкога има право да направи предложение, което се гласува най-напредъ, и ако падне, тогава се гласоподава за второто предложение.

Геровъ: Азъ не виждамъ таквъзъ нѣщо въ правилникътъ, да се гласоподава най-напредъ онова, което предлага докладчикътъ. За това настоявамъ да се гласоподава първо онова, което най-напредъ се предложи.

Предсѣдателъ: Ще забѣлѣжъ на г-на Герова, че досегащата практика е тази: всѣкога се туря най-напредъ подъ гласоподаване предложението, което прави г-нъ докладчикътъ на комисията. Ако искате другъ редъ отъ сега нататъкъ, то е другъ въпросъ.

Геровъ: Мисля, че Нар. Събрание не работи по практика, но по единъ правилникъ, който го има.

Предсѣдателъ: Ми се струва, че практиката или реда, който съществува за онѣзи случаи, които не сж предвидени въ правилника, сж задължителни за Нар. Събрание.

Лазаръ Дукновъ: Г-нъ Аневъ каза, че всѣки пътъ комисията се предпочита, и че трѣбвало да се вотира по-напредъ онова, което тя е изработила; за това съмъ съгласенъ. Но тази прибавка комисията не е направила напредъ, а сетнѣ я прибави г-нъ докладчикъ. За това, да се вотира по напредъ първото мнѣние на комисията, и ако падне, тогава ще се пита за прибавката, която послѣ отъ себе си г-нъ докладчикътъ приспособи.

Докл. Аневъ: Разбира се, че комисията, (Гласове: Исчерпано с!) най-напредъ предложи членътъ споредъ проектътъ; но послѣ станаха нѣколко забѣлѣжки, и предложения, и отъ всичкитѣ тия прибавки комисията е адоптирала една; слѣдователно, то е едно и същото, ако членъ 3-й се бѣше представилъ отъ комисията съ нѣкоя прибавка. Да ли се представи напредъ или сетнѣ, то е все едно. Най-сетнѣ, ако искате, комисията нѣма никакви претенции и Нар. Събрание може да приеме членътъ, както ще, но най-напредъ да се гласува онова, което предлага комисията, като избрана отъ Нар. Събрание, и послѣ второто и т. н. т. предложения.

Предсѣдателъ: Настоява ли г-нъ докладчикъ на предложението си?

Докл. Аневъ: Настоявамъ.

Предсѣдателъ: Тогава съгласно съ пристия редъ ще тури подъ гласоподаване членъ 3-й заедно съ прибавката, която предлага г-нъ докладчикъ. Ако Нар. Събрание не е съгласно съ това прибавление, което предлага г-нъ докладчикъ на комисията и разбира се, то е свободно да го не приеме, тогава ще дойде на редъ второто предложение, което направи г-нъ Геровъ и което е подкрѣпено отъ други нѣкои г-да представители. Докладчикътъ на комисията, предлага чл. 3-й да стане така: «Членовѣтъ на Смѣтната Палата се назначаватъ и уволняватъ съ Княжески указъ, по предложение отъ М-ра на Финанситѣ, съгласно съ законътъ за чиновницитѣ». Който не приема чл. 3-й наедно съ прибавката, която прави г-нъ докладчикътъ, да си дигне ржката. (Шумъ). Г-да представителитѣ да си държатъ ржката дигната и г-да квестеритѣ да се не препиратъ. Г-нъ квесторъ да си глѣда работата и да се не препира! Който не приема, да си дигне ржката. (Болшинство дига). Ще каже, че предложението, което направи докладчикътъ, пада.

Дохожда прочее второто предложение.

Докл. Аневъ: Азъ забѣлѣжихъ, че единъ отъ моитѣ колеги изъ комисията си дигаше ржката.

Единъ Гласъ: Когато се тури ново предложение, може да си дига ржката.

Докл. Аневъ: Заради туй, като виждамъ една непослѣдователностъ у моитѣ колеги, имамъ честта да си дамъ оставката като докладчикъ. (Отива на депутатскитѣ мѣста).

Бощнаковъ: Азъ бихъ помолилъ г-на докладчика, да пристѣпи на своето мѣсто. Предложението отъ страна на комисията стана отъ послѣ и стана само отъ господина докладчика; членовѣтъ нѣмаха за това извѣстие, нито бѣха чели такова нѣщо напредъ. Ако и да го чува, тѣ не можаха да се съгласятъ съ докладчика, и че не сж приемали предложението, това не значи, че не поддържатъ г-на докладчика. Иматъ чловѣцитѣ свои собствени мнѣния и убѣждения; слѣдователно, могатъ да си дигнатъ ржката. За това, моля докладчика, да си заеме мѣстото.

Предсѣдателъ: Г-нъ докладчикъ се умолява, да слѣдва прочитанието на законопроекта.

Геровъ: 10 мин. отпущъ. (Гласове: Отдохъ, отдохъ!)

Предсѣдателъ: Отпущъ ще се даде, когато се гласува членътъ.

Бощнаковъ: Моля, да се вотира членътъ съ прибавката, която предложиха нѣкои отъ г-да представителитѣ.

Председателъ : Когато единъ отъ г-да представителитѣ, уморенъ отъ трудъ, изрази желание за отдихъ, азъ казахъ, че нѣма да дамъ почивка, преди да се гласува членътъ.

Сега дохожда второто предложение, споредъ което членътъ става така: «Членоветѣ на Сметната Палата се зачисляватъ и уволняватъ съ Княжески указъ, по представление отъ М-ра на Финанситѣ и съ съгласието на Мин. Съвѣтъ». Който не приема това предложение да си дигне ржката. (Меншество дига.) Значи, че Нар. Събрание приема членътъ съ прибавката «съ съгласието на Мин. Съвѣтъ».

Моля г-да квесторитѣ, когато преброяватъ гласоветѣ, да се незанимаватъ съ частни разговори, но да съобщаватъ на бюрото слѣдствието на гласоподаванието, защото другояче...

Геровъ : Това ще го направятъ квесторитѣ само тогава, когато не ги занимаватъ другитѣ депутати; защото само намъ се направи тази забѣлжка отъ бюрото, а не и на депутатитѣ, които не се задоволяватъ да се броятъ гласоветѣ само еднажъ, но искатъ два пжти.

Председателъ : Квесторитѣ могатъ да си слѣдватъ работата, безъ да обръщатъ внимание на бѣлжките, които имъ прави този или онзи.

Шивачовъ : (Гласове: Искерпаное!) Преди да говоря върху 3-й членъ, ще кажъ на г-на Герова, че той като претендентъ на това предложение, понеже го направи той, то легално-бѣше да се оттегли, и само г-нъ Манафовъ трѣбаше да брой гласоветѣ. Слѣдователно, справедливи бѣха нареканията отъ г-на председателя къмъ него.

При това имамъ честъ да помоля Събранието да приеме прибавката, която направи г-нъ М-ръ на Вжтр. Дѣла, понеже Нар. Събрание даде съгласието си да се унищожи 4-й членъ. Ако ли пакъ 4-й членъ ще остане, тогава да се прибави тамъ, и да се каже: съгласно съ законътъ за чиновницитѣ.

Председателъ : Ми се струва, че думата «съгласно съ законътъ за чиновницитѣ» бѣше по-напредъ предложена и Нар. Събрание я отхвърли.

Д-ръ Цачевъ : Нар. Събрание не я отхвърли; защото когато ще се уволнява единъ чиновникъ, той се уволнява, съгласно съ законътъ за чиновницитѣ; но понеже тукъ има 4-й членъ, който говори специално какъ-трѣба да се уволняватъ чиновницитѣ отъ Сметната Палата, затова се каза, че ако 4-й членъ отъ настоящия законопроектъ се отхвърли тогава тази прибавка, която твърдѣ умѣстно направи г-нъ Министръ на Вжтр. Дѣла, трѣба да се присъедини къмъ 3-й членъ. Но тъй като Нар. Събрание не се произнесе върху отхвърлянето на чл. 4-й, който ще се разглѣдва сега, то азъ мисля, че най-правилно е да се приложи тази прибавка,

която предложи г-нъ М-ръ на Вжтр. Дѣла, на 4-й членъ, гдѣто и е мѣстото.

Аневъ : Както виждамъ работата, Нар. Събрание не може да се освѣтли върху този въпросъ. Ако оставимъ членътъ така както се прие, това значи да узаконимъ една незаконность; защото, ако кажемъ, че се назначаватъ и уволняватъ съ съгласието на Мин. Съвѣтъ, значи да игнорираме законътъ за чиновницитѣ. Тогава, защо имаме този законъ за чиновницитѣ, само за луксъ ли? — Азъ мисля, че трѣба да се изпълнява този законъ. Слѣдователно нѣма нищо, ако се тури «съ съгласието на Мин. Съвѣтъ», но да се каже още и «съгласно законътъ за чиновницитѣ», това е излишно.

Председателъ : Сега за тази прибавка г-да депутатитѣ се произнесоха да се приеме, но въ 4-й члена, така щото ако г-нъ докладчикъ благоволи, може да слѣдва понадолѣ.

Аневъ : Моля за 10 минути отпустъ. (Гласове: 5 минути отдихъ!)

Председателъ : Желаетъ ли Нар. Събрание за 5 минути отдихъ? (Желаетъ.)

Давамъ за 5 мин. отдихъ.

(Послѣ распускъ).

Председателъ : (Звъни). Засѣданието се открива изново. Г-нъ Военния Министръ има да съобщи нѣщо на Народ. Събрание.

Военния Министръ Генералъ Каулбарсъ : Г-да! Я теперь поличилъ телеграму, что въ время военного положенія для искоренія разбойничества учрежденъ Военный судъ, которой, какъ вамъ извѣстно, продолжалъ свои дѣла до окончанія начатыхъ уже дѣлъ, окончилъ своихъ дѣлъ, и такъ какъ больше другой работы ему нѣтъ, этотъ судъ и закрылся.

(Ржкоплескание.)

Докладч. Аневъ : (Чете): Чл. 4 «Уволнението на членоветѣ на Сметната Палата става само въ слѣдствие на важни нередовности, извършени при изпълнение на длъжността имъ, или въ случай на извършване уголовно престѣпление.» Тъй като предишниятъ чл. 3 се прие съ прибавката на г-на Г. Герова «съгласно съ Министерскитѣ Съвѣтъ», то не е нужно тукъ да се помене, че отчислението и зачислението става съгласно съ закона за чиновницитѣ. (Гласове: Съгласно!). Освѣтъ това ако би да приемемъ това, ще дадемъ на свѣта да разбере, че не познаваме законитѣ на страната.

Бошнаковъ : До колко отъ това ще да разбере свѣтътъ, да ли познаваме или непознаваме законитѣ на страната, азъ не знамъ; но само искамъ да се прибави това, че уволнението на членоветѣ на Сметната Палата става по закона за чиновницитѣ. Чл. 4 говори (чете):

«Уволнението на членовете на Сметната Палата става само въ слѣдствие на важни нередовности, извършени при изпълнение на длъжността имъ, или въ случай на извършване уголовно престѣпление».

На мѣсто това да се каже: «уволнението на членовете отъ Сметната Палата става съгласно съ закона за чиновниците».

Стефанъ Х. Добревъ: Да се каже: „Членовете за съставяние Контролната Палата, или всеки членъ отдѣлно не могатъ да се отчисляватъ, освѣнъ въ слѣдствие исказаното недоверие отъ Министерския Сѣвътъ, и съгласно съ единъ членъ отъ закона за чиновниците».

Д-ръ Цачевъ: Азъ напълно сподѣлямъ мнѣнието на г-на Бошнакова, защото е съобразно съ съответствующия законъ. Тѣй като има единъ законъ за уволнение чиновниците, мисля, трѣбва да се съобразяваме съ този законъ, и да кажемъ просто и чисто, както г-нъ Бошнаковъ каза, че «чиновниците за Сметната Палата се уволняватъ съгласно закона за чиновниците».

Докл. Аневъ: Не само се уволняватъ но се и зачисляватъ съгласно съ закона за чиновниците. (Гласове: Да!). (Д-ръ Цачевъ: Приемамъ!)

Председателъ: Предложението на г-на Бошнакова. . .

Докл. Аневъ: (Прекъсва го) Азъ бихъ казалъ, че члена трѣбва да се направи съвѣтъ рѣкъ, именно да стане тѣй: «Уволнението и зачислението на чиновниците при Сметната Палата става съгласно съ закона за чиновниците.»

Членъ 50 отъ закона за чиновниците казва: (чете го —)

«Отчислението отъ държавната служба може да стане само за единъ отъ слѣдующитѣ случаи:

- а) за незаконно отсъствие въ разстояние на 1 мѣсець;
- б) за постоянна немарливостъ въ изпълнение на служебнитѣ си обязанности;
- в) за дѣйствително и съзнателно непокорство на заповѣдитѣ на своето началство;
- г) за незачитанье на началницитѣ си;
- д) за явно лошо поведение;
- е) за прѣстѣпления, указани въ членъ 6 на настоящия законъ;
- ж) за упражненія на занятия, указани въ чл. 24, и за издаване тайни по службата.»

Председателъ: Предложението на г-на докладчика е: «уволнението и зачислението членовете на Сметната Палата става съгласно съ закона за чиновниците». Но г-нъ Бошнаковъ казва: само уволнението, а не и зачислението. Постоянствува ли г-нъ Бошнаковъ на своето предложение?

Бошнаковъ: Защото члена говори за «уволнени», за това, азъ настоявахъ; но понеже по-горѣ е казано, че и зачислението и уволнението ставатъ съгласно съ закона по съгласието на Министерския Сѣвътъ, то долѣ не трѣбва да се повтаря.

М-ръ на Вжтр. Дѣла: Въ конеча на тоя параграфъ — третия — да се каже съгласно съ закона за чиновниците, а четвъртиятъ параграфъ е съвършено излишенъ.

Докл. Аневъ: Азъ се съгласявамъ съ предложението на Министра на Вжтрѣшнитѣ Дѣла. Тогава чл. 4 е съвършено излишенъ. (Гласове: Да!)

Д-ръ Цачевъ: Дѣйствително, това, което г-нъ докладчикъ каза, е право. Но еднажъ като Народ. Събрание гласува чл. 3-ий, като отхвърли едно предложение съ прибавката, която г-нъ докладчикъ каза да се прибави, то, мисля, че най-добрѣ ще бѣде да си остане чл. 4 и да се каже така, както казахме, за да не се повръщаме на 3 чл. който е вече приетъ и вотиранъ отъ Народ. Събрание. Ако не бѣше вотиранъ, тогава друго нѣщо. За това да се приеме тѣй: «уволнението на членовете ще става съгласно съ закона за чиновниците».

Докл. Аневъ: Азъ напротивъ казвамъ, че непременно трѣбва да се допълни чл. 3 и да се каже: «уволнението и назначението става съгласно съ закона за чиновниците».

Председателъ: Г-нъ Аневъ, настоявате ли на своето предложение?

Бошнаковъ: Съгласявамъ се съ г-на докладчика, за да се върши работа.

Председателъ: Но има едно предложение отъ г-на Х. Добрева, който казва, че уволнението единъ чл. отъ Сметната Палата става съгласно съ закона за чиновниците. Постоянствува ли г-нъ Добревъ на своето предложение?

Добревъ: Не постоянствувамъ, защото виждамъ горѣ да съществува една алинея, която казва за това.

Председателъ: Тогава ще туря на гласоподавание чл. 4, както слѣдва: «уволненията на членовете отъ Сметната Палата става съгласно съ закона за чиновниците».

Д-ръ Цачевъ: Уволненията и назначаванията!

Председателъ: Уволненията и зачисленията на членовете отъ Сметната Палата ставатъ съгласно съ закона за чиновниците. (Гласове: Съгласно). Който не приема така, както казахъ, да си дигне ръката. (Никой не дига). Значи, че се приема.

Докл. Аневъ (чете):

Чл. 5.

Членовете на Сметната Палата не могатъ да бѣждатъ представители въ Народното Събрание, нито да занимаватъ нѣ-

коя гражданска или административна служба, нито да иматъ частна търговия или индустрия, нито да взематъ непосредствено или посредствено участие въ предприятия за прателственни или частни постройки. (Приема се).

Чл. 6.

Членовѣтъ на Смѣтната Палата не могатъ да бѣдатъ роднини помежду си, нито съ лицата на които провѣрватъ смѣтките, до степенъ вуйка и първи братовчеди включително. (Приема се).

Чл. 7.

Смѣтната Палата се състои отъ :

- 1 Председателъ,
- 6 Съвѣтници,
- 6 Докладчици раздѣлени на два класса,
- 1 Главенъ прокуроръ,
- 1 Дѣловодителъ. (Приема се).

Бобчевъ : Азъ тукъ мисля, че главенъ прокуроръ не е потребенъ, понеже това не е сѣдилище, защото самата Смѣтна Палата не може да обсъжда особенни преслѣдвания, ако намѣри злоупотрѣблени или нерѣдовности. Слѣдователно прокурора намирамъ за излишенъ.

Шивачовъ : Безъ да се впускамъ да казвамъ на г-на Бобчева, че е нуженъ прокуроръ, моля го да прочете по-надолу и да види, какви сѣ длѣжноститѣ на прокурора. Ако е прочелъ, да каже своитѣ мотиви какви сѣ тѣ, ако дѣйствително не е нуженъ прокуроръ.

Докл. Аневъ : Това щѣхъ да напомня, че по-надолѣ ще се опредѣляватъ обязанноститѣ на прокурора; освѣнъ това г-нъ Бобчевъ мисли, че Смѣтната Палата има право да подига процеси. Тя нѣма въ всеки случай това право, тя го има само въ извѣстни случаи. Но да предава на сѣдъ, това право го нѣма.

Бобчевъ : Азъ съмъ челъ всичкитѣ тѣзи работи, които главенъ прокуроръ има да върши, но не съмъ намѣрилъ мѣсто и нужда да има прокуроръ. (Гласове: Защо?) Защото знамъ, че Смѣтната Палата не е сѣдилище.

М-ръ Начовичъ : И по-напредъ имашъ случай да разправамъ за названието на френската Смѣтна Палата. Тогава казахъ, че тя се казва «Cour des comptes». Думата «cour» има значението на сѣдилище; и дѣйствително въ Франция Палатата рѣшава като сѣдилище, и работитѣ, които се даватъ въ Французката Смѣтна Палата, не отиватъ на сѣдилище, но се рѣшаватъ окончателно въ нея. За България не бѣше възможно да стане такова нѣщо и се опредѣли, че онѣзи смѣтки, въ които се съглѣда, че има злоупотрѣблени и попадатъ подъ закона, трѣбва да се испращатъ на обикно-

веннитѣ сѣдилища. Но не по-малко нашата Смѣтна Палата ще има сѣдебна роль да играе, защото и тя трѣбва да дѣйствува така както и другитѣ смѣтни палати. Всека смѣтна палата разглѣдва въ своитѣ секции всичкитѣ смѣтки отъ най-големитѣ до най-малкитѣ; отъ тамъ всека смѣтка, каквато и да е, тя се внася съ докладъ въ общото събрание, въ което е и прокурорѣтъ и се рѣшава върху нея. Ако е тя права, тогава се взематъ мѣрки за да се удовлетвори съкровището. Ако има злоупотрѣблени, тогава Палатата постановява виновния да се даде подъ сѣдъ. Така ще става въ Княжеството слѣдъ приеманъето на тоя законъ, и ако Смѣтната Палата нѣма да бѣде истинно сѣдилище, тя ще има поне изгледъ на сѣдилище. И ако може би думата «прокуроръ» да звѣнти злѣ на нѣкои лица, тя може да се замѣсти съ друга дума, но въ всекий случай, длѣжността на тозъ чиновникъ, който ще изпълнява прокурорската длѣжностъ, трѣбва да се запази, понеже както всички виждате на това лице се възлагатъ голѣми атрибути. Отъ моя страна прибавямъ, че всичката ми надѣжда за успѣшния ходъ на Палатата ще бѣде върху прокурора. Азъ имамъ намѣрение ако останъ и за напредъ въ Министерството на Финанситѣ, да назначъ на тая длѣжностъ нѣкое способно и дѣятелно лице, което да съединява Палатата съ Министерството, и което да води работитѣ съ желателната енергия, за да може това учреждение да отговори на назначението си.

За това настоявамъ не на думата прокуроръ, но на функцията. Ако предложи г-нъ Бобчевъ друго название, азъ не съмъ противенъ, но настоявамъ на функцията на прокурора.

Д-ръ Цачевъ : Оттеглямъ си думата.

Вошнаковъ : Голѣмитѣ кантори въ Европа, а може би и въ България иматъ си по единъ прокуроръ. Той разглѣжда онѣзи писма, които дохождатъ и които излизатъ. Слѣдователно, толкозъ по-вече е нуженъ единъ прокуроръ за една Смѣтна Палата, още по-вече, че той ще кореспондира на право съ М-вото, той налага запоръ, дига запоръ. За това, да се остави така както е поставено въ члена.

Шивачовъ : Азъ казахъ по-напредъ, че ако г-нъ Бобчевъ желае, да се отмахне тази длѣжностъ, той трѣбва да представи достатѣчни мотиви, които да убѣдятъ Нар. Събрание. Ако не е въ състояние, ще му кажъ, че въ Смѣтната Палата е необходимо да има единъ прокуроръ, сирѣчь человекъ, който да има понятие отъ право, человекъ, който въ нѣкои извънредни случаи ще има необходимостъ, да прави нѣкои запови; или както казваме ние, секвестри на нѣкои имущест-

ства на ония, които сж злоупотребили казионни пари. Ако това още не съществува, твърдѣ е възможно, че работитѣ ще се забавятъ. Ако това лице го нѣма, възможно да се забави Смѣтната Палата, и да не може да направи запоръ. За това да си остане така както си е. (Гласове: Съгласни! Други гласове: Исчерпано е!)

Председателъ: Счита ли Нар. Събрание, че е достатъчно освѣтлено? (Гласове: Счита). Азъ турямъ подъ гласоподаване чл. 7 както стои въ законопроекта и както го прие комисията. И подиръ, ако Нар. Събрание не приеме члена тѣй както си е, тогазъ остава г-нъ Бобчевъ да опредѣли подобръ своето предложение. Който непрема 7 членъ, както стои въ законопроекта, да си дигне ржката. (Никой не дига). Значи приема се.

Докл. Аневъ (Чете):

Чл. 8.

Дѣловодителътъ има помощникъ, който му помага и го замѣства въ случай на отсъствие.

Тоя помощникъ се назначава съ приказъ отъ Министра на Финанситѣ по представление на Председателя на Смѣтната Палата. (Приема се).

Чл. 9.

На членоветѣ на Смѣтната Палата се плащатъ слѣдующитѣ плати:

На Председателя	8000 л. годишно
„ Главний Прокуроръ	7000 „ „
„ Съвѣтниците по	6000 „ „
„ Докладчикитѣ отъ I класса по	4000 „ „
„ „ „ II „ „	3000 „ „
„ Дѣловодители	5000 „ „

Комисията не се произнесе върху платата на чиновницитѣ въ Смѣтната Палата и остави на Нар. Събрание да рѣши тогазъ, когато ще се гласува за бюджета. (Гласове: Съгласно).

Шивачовъ: Азъ съмъ съгласенъ съ мнѣнието на комисията да се каже: «На членоветѣ на Смѣтната Палата се плаща плата, предвидена въ бюджета на Княжеството».

Д-ръ Цачевъ: Сжщото щѣхъ да кажъ.

Председателъ: Моля г-на Шивачова да го формулира.

Шивачовъ: «На членоветѣ на Смѣтната Палата се плаща съдържание предвидено въ общий бюджетъ на Княжеството».

Докл. Аневъ: Мисля за по-късо ще бѣде по-добръ да стане тѣй: «платата на чиновницитѣ за Смѣтната Палата е предвидена въ държавний бюджетъ».

Председателъ: Приема ли се члена, както го формулира г-нъ докладчикъ? (Приема се).

Докл. Аневъ (Чете):

Чл. 10.

Сжщо съ приказъ отъ Министра на Финанситѣ, по представлението на Председателя на Смѣтната Палата се назначаватъ писцитѣ и другитѣ служаци, които сж нужни за изпълнението на службата.

Шивачовъ: Азъ мисля, че ако се назначаватъ отъ Министра на Финанситѣ, и ако председателятъ нѣма право да назначава, това е малко чудно. Азъ моля г-на Министра на Финанситѣ, да каже, че писцитѣ да се назначаватъ отъ г-на председателя. Желая да чуя неговото мнѣние.

М-ръ Начовичъ: Съгласенъ съмъ съ предложението на г-на Шивачова.

Докл. Аневъ: Азъ мисля, че ако се остави тѣй както е въ законопроекта, нѣма нищо лошо; защото не е никакво затруднение на М-ра на Финанситѣ, ако му се поднесе готовъ приказъ и да го подпише. За това да се гласува члена както е, и подиръ съ предложението на г-на Шивачова.

Шивачовъ: Ако е само за приказъ, то е друго; но даже единъ околийски началникъ може да назначава своитѣ писци; защо да се зима това право отъ председателя на една Смѣтна Палата? Това ще бѣде малко лошо. За това моля г-на докладчика да се съгласи щото писцитѣ и разсилнитѣ да се назначаватъ отъ самитѣ председатели на Смѣтната Палата.

Председателъ: Съгласенъ ли е г-нъ докладчикъ съ предложението на г-на Шивачова?

Докл. Аневъ: Не съмъ съгласенъ. (Веселостъ).

Председателъ: Тогава ще се тури на гласоподаване, както го е приела комисията. Който го не приема така както стои въ проекта и както го приела комисията, да си дигне ржката. (Вишегласие.) Ще каже, чене се приема, както стои въ проекта. Тогава моля г-на Шивачова да формулира своето предложение.

Шивачовъ: Писцитѣ и другитѣ служаци въ Смѣтната Палата се назначаватъ отъ председатели на Смѣтната Палата».

Председателъ: Приема ли се така, както го формулира г-нъ Шивачовъ? (Приема се).

Докл. Аневъ (Чете):

Чл. 11.

Въ случай че мѣстото на нѣкой съвѣтникъ отъ Смѣтната Палата се опразни послѣдствие на отставка, или на смъртъ и проч., то половината отъ опразненитѣ мѣста се даватъ на докладчикитѣ.

Комисията исхвърли съвсѣмъ този членъ, защото го намира за излишенъ.

Председателъ: Приема ли Нар. Събрание да се исхвърли тоя членъ? (Приема) Тогава слѣдующия 12-ий остава и 11-ий. (Гласове: Да).

Чл. 11.

Смѣтната Палата има двѣ отдѣления и въ всѣко едно отъ тѣхъ засѣдаватъ по три съвѣтници подъ председателството на най-старий по възраст. (Приема се).

Чл. 12.

Всѣка година единъ отъ членовѣтъ на едното отдѣление се премѣства въ другото. (Приема се).

Чл. 13.

Двѣтъ отдѣления на едно съставляватъ общото събрание на съвѣта. (Приема се).

Чл. 14

Общото събрание на съвѣта се събира на засѣданіе единъ пѣтъ въ седмицата за да преглѣда разглѣданитѣ въ всѣко отдѣление дѣла и за да направи постановленията си. (Приема се).

Чл. 15.

Председателътъ може да свиква общото събрание на засѣданіе всѣкий пѣтъ когато го намѣри за нужно. (Приема се.)

Чл. 16.

Рѣшеніята на общото събрание ставатъ по вишегласіе; и въ случай че гласовѣтъ се раздѣлятъ на двѣ равни части, приема се оноварѣние, на което председателътъ е присѣдинилъ гласа си. (Приема се.)

Чл. 17.

Постановленията на Палатата ставатъ въ името на НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО царствующия Князь.

Тѣ се подписватъ отъ Председателя и Дѣловодителя. (Приема се.)

Чл. 18.

Въ случай отсъствие на Председателя, той се замѣстя съ найстарийтъ на години членъ или пакъ съ найстарий по назначение. (Приема се.)

Чл. 19.

Докладчицитѣ взематъ участие въ всичкитѣ работи на Палатата.

Когато се натоварятъ да направятъ докладъ по нѣкое дѣло, тѣ могатъ да присѣтствуватъ въ общото събрание, нъ безъ съвѣщателенъ гласъ. (Приема се.)

ГЛАВА II.

Длъжноститѣ на Главния Прокуроръ.

Чл. 20.

Главния Прокуроръ си доставя списъка на всичкитѣ отчетници, които сж длъжни да представляватъ своитѣ смѣтки

на Палатата; той внимава щото всички да испровождатъ отчетитѣ си въ опредѣления отъ закона и правилницитѣ срокъ и подига преслѣдваніе противъ ония, които закъснѣятъ за да имъ се наложи наказанието. (Приема се.)

Чл. 21.

Той надзирава щото всѣко отдѣление на Палатата да държи редовно засѣданията си, и докладчицитѣ да изпълняватъ точно длъжноститѣ си; въ случай на небрежение той отправя обвинението си до Председателя. (Приема се.)

Чл. 22.

Той испраща на Финансовото Министерство постановленіята на Палатата и слѣди предъ Смѣтната Палата за изслѣдваніята и рѣшеніята на подаденитѣ заявления, за преглѣданіе отново на смѣткитѣ по причина на грѣшки, опущения, двойни или несѣществующи длъжности, представени за смѣтка на държавното съкровище. (Приема се.)

Чл. 23.

Всички заявления за диганіе запори, уничтожение или пренасяние имущественни залози се отправятъ на Главния Прокуроръ. (Приема се.)

Чл. 24.

Когато въ общото събрание на Палатата се подигне нѣкое подозрѣние за подлогъ, фалсификация или злоупотребление съ пари противъ нѣкой отчетникъ, Главния Прокуроръ се повиква въ засѣданието и се изслушва преди да се произнесе постановлението. (Приема се.)

Чл. 25.

Главния Прокуроръ може да иска да му се представятъ всичкитѣ смѣтки, които мисли че е нужно да ги преглѣда, и Палатата може да му наложи едно такова преглѣданіе. (Приема се.)

Чл. 26.

Въ случай на отсъствие на Главния Прокуроръ, временно го замѣства единъ отъ членовѣтъ на Палатата по назначение на Министра на Финанситѣ. (Приема се.)

Чл. 27.

Главния Прокуроръ е натоваренъ съ воденіето преписката съ Министритѣ, които могатъ да му искатъ свѣдѣнія по изпълнение на постановленията, по диганіето запори, по уничтожението и намалението на секвестри, по туряние запори, даване залози (хипотеки) и пр. (Приема се.)

ГЛАВА III.

Обязаноститѣ на Дѣловодителя.

Чл. 28.

Дѣловодителътъ присѣтствува на засѣданията на Палатата, той държи разнитѣ регистри и особено регистра на засѣданията на Палатата. (Приема се.)

Чл. 29.

Той е обязанъ да варди подлиннитѣ постановления, да испраща копнитѣ имъ по принадлежностъ и да варди всички документи, които му се повѣряватъ. (Приема се.)

Чл. 30.

Смѣткитѣ, които се испращатъ въ Палатата отъ отчетниците, се регистриратъ отъ дѣловодителя по реда на постъпленіето имъ и се нумероватъ. (Приема се.)

Чл. 31.

Дѣловодительтъ е натоваренъ да варди архивитѣ, да изважда и скрѣпява преписитѣ и извлеченията отъ актоветѣ, които би му се поискали отъ всеко интересуеще се лице.

Той подписва писмата до отчетниците. (Приема се.)

Чл. 32.

Строго е запретиено на дѣловодителя да изважда дѣла изъ архивитѣ освѣнъ въ случай, когато подлиннитѣ документи се поискатъ отъ нѣкое сѣдилище. (Приема се.)

Чл. 33.

Въ тоя послѣденъ случай Главния Прокуроръ съобщава това на Палатата, която прави постановление, ако трѣбва да се съобщатъ документитѣ. Единъ списъкъ отъ документитѣ се съставлява въ два екземпляра, отъ които единъ се оставя въ архивата, а другия се прилага на дѣлото, което ще се врѣчи редовно прошнуровано и подпечатано съ печата на Палатата, като предварително се брошира (подвърже). (Приема се.)

ГЛАВА IV.

Начинъ на провѣряване смѣткитѣ.

Чл. 34.

При преглѣжданіето на смѣткитѣ се извършватъ два вида операции:

а) разглѣдва се всека смѣтка, да ли се оправдава редовно всеки доходъ и всеки расходъ, и

б) разглѣдва се смѣтката да ли доходитѣ и разносикитѣ сѣ законни, като се взематъ въ съображение законитѣ относително до естеството на доходитѣ, и отворенитѣ кредити относително до расходитѣ.

Председательтъ распреѣля между членовѣтъ на палатата смѣткитѣ, щомъ се регистриратъ отъ дѣловодителя; той опредѣля въ сѣщото врѣме и докладчицитѣ, които ще помагатъ на членовѣтъ въ занятіята имъ. (Приема се.)

Шивачовъ: Само на едно нѣщо трѣбва да се обърне внимание. Тѣй като горѣ се казва «свѣтници», не ще ли е по-добрѣ да се каже и тука «свѣтници» а не «членове». (Гласове: Може.)

Доклад. Аневъ: Това може да стане и при послѣдната редакция. Може да стане едното или другото. Нищо нѣмамъ противъ това.

Д-ръ Цачевъ: Думата е твърдѣ добрѣ на мѣсто; защото въ Смѣтната Палата нѣма само свѣтници, но има и докладчици.

М-ръ Начовичъ: Азъ приемамъ поправката на г-на Шивачова, защото тя е по-права, понеже докладчицитѣ сѣ само помощници на свѣтниците. При провѣряваніето на смѣткитѣ дава се на всеки единъ свѣтникъ по единъ докладчикъ за помощникъ, понеже е трудно за единъ человекъ да провѣрява самъ смѣтки распреѣнати въ разни дѣла. Но за провѣрката отговарятъ само свѣтниците а не и докладчицитѣ. Смѣткитѣ се предаватъ на свѣтниците, а докладчицитѣ, както казва втората алинея, сѣ само помощници на свѣтниците. Членъ 35 алинея 2-ра казва: «Той (председательтъ) опредѣля въ сѣщото врѣме докладчицитѣ, които ще помагатъ на свѣтниците въ занятіята имъ». Ще каже: самитѣ докладчици не получаватъ смѣткитѣ, а сѣ само помощници при преглѣжданіето на тѣзи смѣтки.

Шивачовъ: Нѣма нужда да отговарямъ на г-на Цачева, понеже той самъ признава, че не е прочелъ хубаво закона, който сега се гласува. (Веселостъ.) Само ще кажъ, че по напредъ се вече говори. и сега да се говори още, ще бѣде излишно.

Д-ръ Цачевъ: Отъ гдѣ знае г-нъ Шивачовъ, че не съмъ го прочелъ? — Азъ можъ да му кажъ, че той може да говори само за себе си, а не и за другитѣ хора. И нѣща, които не сѣ за говореніе, моля г-на Шивачова да не ги приписва.

Председатель: Съгласенъ ли е г-нъ докладчикъ да се замѣни думата «членове» съ — «свѣтници?»

Докл. Аневъ: Съгласенъ съмъ.

Председатель: Приема ли се чл. 34 така поправенъ? (Приема се.)

Докл. Аневъ (чете): «Членъ 35. Единъ свѣтникъ и единъ докладчикъ не можтъ да бѣдѣтъ натоварени да преглѣдватъ два пѣти на редъ смѣткитѣ».

М-ръ Начовичъ: Азъ виждамъ тукъ, че този членъ дава поводъ на недоразумѣние. Тукъ трѣбваше да се каже: «Единъ свѣтникъ и единъ докладчикъ не можтъ да бѣдѣтъ натоварени да преглѣдатъ два пѣти на редъ сѣщитѣ смѣтки». (Гласове: Да, разбира се.)

Председатель: Приема ли се члена съ поправката на г-на М-ра Начовича? (Приема се.)

Чл. 36.

Свѣтниците и докладчицитѣ могатъ да изискатъ отъ отчетниците нужнитѣ обяснения за изучаване на смѣткитѣ; тая преписка се води посредствомъ Дѣловодителя. (Приема се.)

Чл. 37.

Въ случай че се укаже нужда да се яви лично предъ Палатата нѣкой отчетникъ или друго нѣкое интересующе се лице, тогава се извѣстява за това на Главния Прокуроръ, който изисква това лично явяване чрезъ Министра подълчното вѣдомство се намѣрва лицето, което се вика. (Приема се).

ГЛАВА V.

За начина на обсъжданieto смѣтките.

Чл. 38.

За вѣрка смѣтка, която се преглѣда, съставлява се единъ рапортъ, въ който се излагатъ отдѣлно за вѣркия статья, въ която се забѣлжватъ нередовности, отмѣтките на двоякото провѣряване, указано въ чл. 34. (Приема се).

Чл. 39.

Тоя рапортъ, като се разиска въ отдѣлението, въ състава на което се намира члена, който е провѣрявалъ отмѣтката, внася се въ общо събрание на Палатата за да постанови опредѣлението си.

Шивачовъ: Искамъ да се каже вмѣсто «членъ» — «съвѣтникъ» (Приема се).

Чл. 40.

Ако Общото Събрание припознае смѣтката за точна и редовна и обяви отчетника за издълженъ предъ хазната, това постановление е окончателно.

Въ таквъ случай постановлението се съобщава на интересующето се лице отъ Дѣловодителя. (Приема се).

Чл. 41.

Ако постановлението укаже на нередовности въ смѣтките, тогава то е приврѣменно. (Приема се).

Чл. 42.

Таково постановление, като се съобщи на отчетника, тоя послѣдния има право въ двомѣсеченъ срокъ да възрази или да испълни требванията, исказани въ постановлението; щомъ измине срока, Палатата прави окончателно постановление, отъ което произтича че отчетника или е:

- а) издълженъ спрямо хазната, или
- б) има да взема, или
- в) има да дава.

Въ първитѣ два случая постановлението произнася освобождението на отчетника и дигание запрещения надъ недвижимитѣ му имущества, които би били заложи за обезпечение, или освобождението гаранцията му.

Ако лицето остане да дири нѣщо отъ хазната, казаното постановление му служи като документъ съ силата на който ще може да събере отъ Финансовото Министерство дългътъ на правителството спрямо него.

Въ третия случай постановлението на Палатата служи на Финансовото Министерство като документъ, съ силата на който ще прибере по законенъ начинъ (цѣтъ) и внесе въ съкровището дългътъ на отчетника спрямо съкровището. (Приема се).

Чл. 43.

Въ вѣркой отъ горѣнаведенитѣ случаи на Министерството на Финансите се праща копия отъ постановлението, за да го тури въ изпълнение. (Приема се).

ГЛАВА VI.

Обжалование постановлението на Смѣтната Палата.

Чл. 44.

Противъ постановлението на Смѣтната Палата може:

- а) да се иска повторно преглѣждане отъ нея сама, или
- б) да се прати на касиране. (Приема се).

Чл. 45.

Повторното преглѣждане може да стане по просбата на отчетникитѣ. Тая просба се придружава съ оправдателни документи, изнамѣрени слѣдъ произнасяние постановлението; или пакъ по исканието на Главния Прокуроръ, въ случай на грѣшки, опущения двойни или недѣйствующи длѣжности (служби), които би се оказали слѣдъ преглѣдването на други смѣтки. (Приема се).

Чл. 46.

Срокътъ, въ който може да се поиска повторно преглѣждане, е 5 години, освѣнъ въ случай, когато документитѣ на които се е основавала Палатата, за да издаде постановлението си, се признаятъ за лѣжливи (фалшиви). (Приема се).

Чл. 47.

При преглѣждане смѣтките, ако Палатата намѣри фалшивости или злоупотрѣбления, това се съобщава на Финансовото Министерство и на Министерството на Правосъдието, които правятъ распорѣждане за съдебно преслѣждане на отчетника предъ обикновеннитѣ сѣдилища.

Нѣ вѣкога въ подобни случаи, Палатата преди да даде ходъ на подобни дѣла, трѣбва да повика Главниятъ Прокуроръ и да му изслуша заключението по редътъ указанъ въ чл. 24, 25. (Приема се).

Чл. 48.

Вѣрки отчетникъ може да направи въззивъ противъ едно рѣшение на Контролната Палата за нарушение на формата и на закона.

Подобно право има и вѣркий Министръ въ границитѣ на своето вѣдомство. (Приема се).

Чл. 49.

За да се вземе обаче въ внимание, единъ въззивъ, трѣбва той да се направи въ срокъ на три мѣсеца отъ деньтъ съобщението на постановлението. (Приема се).

Чл. 50.

Въззива се прави предъ Държавния Съвѣтъ. (Приема се).

Чл. 51.

Ако Държавния Съвѣтъ касира постановлението на Палатата, тогава той ѝ го праща за да го разглежда отново, и новото провѣряване на сметките не може да се възложи на онова отъ двѣтъ отдѣления, което ги е преглѣдвало първия път. (Приема се).

Чл. 52.

Ако единъ или повече членове на Палатата, които сж преглѣждали първия път сметките, сж прѣминжли въ отдѣлението, на което се възлага повторното преглѣждане сметките, тогава тия членове не взематъ участие въ преглѣдването, но се отстраняватъ и се замѣстватъ съ други членове по реда на възрастъ имъ или на назначението имъ. (Приема се).

ГЛАВА VII.

Вещественна отчетность. — Управление на складове.

Чл. 53.

Всѣкой отчетникъ, натоваренъ съ вардението на вещи принадлежащи на Държавата, е длъженъ да дава ежегодно, посредствомъ надлежното Министерство, сметка на Палатата за своитѣ дѣйствия. (Приема се).

Чл. 54.

Тия сметки представляватъ по количество и стойность:

- а) вещитѣ останжли въ распорежданието на отчетника въ началото на годината или въ началото на поемването имъ (приемването);

- б) сжщественнитѣ приемания и издавания на вещи, които сж станали презъ годината или презъ врѣмето на завѣдването;

- в) недостигътъ, който се е оказалъ отъ поврѣждане или развала и исхвърлевание, редовно потвърдени, и въобще всѣко дѣйствие съ вещитѣ, което служи за задължение или издължение сметките на отчетника;

- г) вещитѣ които оставатъ на разположение на отчетника на край на годината или на завѣдването. (Приема се).

Чл. 55.

Всѣко принасяние на вещи, всѣко промѣняване, употребление или изнасяние трѣбва да е доказано въ сметките съ оправдателни документи, които доказватъ задължението или издължението на отчетника. (Приема се).

Чл. 56.

Формата и естеството на оправдателнитѣ документи се определятъ въ особенъ правилникъ по всѣко Министерство отдѣлно. (Приема се).

Чл. 57.

Въ случай че нѣкой отчетникъ, вследствие на извънредни причини (*force majeure*) се намѣри въ несѣстоиние да извърши тия формалности, той въ такъвъ случай трѣбва да представи на Палатата едно оправдателно свидѣтелство отъ М-вото подъ чието въдение се намѣрва. (Приема се).

Чл. 58.

Провѣряването на вещественнитѣ сметки ще става по сжщия начинъ както и паричнитѣ. (Приема се).

ГЛАВА VIII.

Контролиране на сметките на Министритѣ и прѣдставяване окончателното положение на изминатитѣ бюджети.

Чл. 59.

Всѣка година Сметната Палата като сравни провѣренитѣ отъ нея сметки на отчетникитѣ и ония представени отъ Министритѣ, констатира съгласието, което трѣбва да сжществува между разнитѣ клонове на държавното счетоводство. (Приема се).

Чл. 60.

Двѣтъ отдѣления на Сметната Палата си расподѣляватъ заедно съ докладчикитѣ това сравняване на сметките. (Приема се).

Чл. 61.

Въ случай че сметките не се срѣщнатъ, Главния Прокуроръ изисква отъ Министритѣ нужнитѣ освѣтления за да се открие причината на тия разлики. (Приема се).

Чл. 62.

Когато сметките излѣзатъ точни, Палатата въ общо заседание произнася тая точность, и направя едно особено опредѣление, въ което се излага окончателното положение на бюджета отъ истеклото упражненіе. (Приема се).

Чл. 63.

Тѣзи опредѣления се поднасятъ на Народното Събрание въ оправдание на Законопроекта за окончателното уреждане на бюджета. (Приема се).

Вобчевъ: Азъ мисля, като се преглѣда бюджета добръ въ Сметната Палата, тогава да се внася въ Държавния Съвѣтъ, и послѣ ще дойде въ Народ. Събрание; защото има и членъ въ правилника на Държавния Съвѣтъ, който казва: че сметките отъ Палатата ще се представятъ най-първо въ Държавния Съвѣтъ и послѣ ще се внасятъ въ Народното Събрание.

М-ръ Начовичъ: Относително до изпълнение на бюджета има другъ законъ, който се разглежда въ Народното

Събрание и прие. Тукъ работата е друга. Тукъ се казва (чете): «Тѣзи опредѣления се поднасятъ на Народното Събрание въ оправдание на законопроекта за окончателното уреждане на бюджета». Това значи, че опредѣленията на Смѣтната Палата служатъ като оправдателни документи, които трѣбва да се прибавятъ при законопроекта за окончателното уреждане на бюджета, когато той се внесе въ Народ. Събрание. А колкото за отчетността на бюджета въ предишния законъ се казва, че тя се внася най-напрѣдъ въ Държавний Съвѣтъ и послѣ ще се поднесе тукъ въ Народ. Събрание. За това излишно е това, което г-нъ Бобчевъ иска да каже. Онова е казана въ другъ законъ.

Бобчевъ: (Съгласенъ съмъ).

Председателъ: Приема ли се чл. 63 така както си е? (Приема се).

Докл. Аневъ (Чете):

ГЛАВА IX.

Годишния Докладъ.

Чл. 64.

Всѣка година Смѣтната Палата въ единъ докладъ до НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО дава подробенъ отчетъ за главнитѣ резултати на дѣйствиата си, а сжщо и възгледовѣ си за подобренията, които би били нуждни да се въведжтъ въ отчетността. (Приема се).

Чл. 65.

Председателътъ на Палатата поръчва на одного или на двоица отъ съвѣтницитѣ, заедно съ Главния прокуроръ, да приготвятъ вишеупоменжтиятъ докладъ. (Приема се).

Чл. 66.

Слѣдъ като се приготви поменжтия въ Чл. 64 докладъ, той се внася въ общо засѣдание за да се разисква и приеме и слѣдъ това послѣдно преглѣждане се поднася на КНЯЗЯ. (Приема се).

Чл. 67.

Той докладъ се напечатва и се раздава на Народното Събрание въ врѣме на сесията му. (Приема се).

ГЛАВА X.

Вжтрѣшенъ правилникъ на Смѣтната Палата.

Чл. 68.

Палатата е обязана да изработи и поднесе чрезъ Финансовия Министръ на утвърждение на НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО единъ правилникъ за вжтрѣшний редъ на дѣйствиата на Палатата, за правилното приложение на тоя законъ. (Приема се).

Председателъ: На дневенъ редъ е прочитанието на изложението по пощитѣ и телеграфитѣ.

Аневъ: 5 минути отиди.

Председателъ: Желаетъ ли Народното Събрание почивка? (Гласове: Желаетъ). Който не желаетъ да си дигне ржката. (Всички желаятъ). Тогава имаме за 5 минути почивка.

(Послѣ распускъ)

Председателъ: Ще се чете изложението за пощитѣ и телеграфитѣ.

Шивачовъ: Като секретаръ на бюрото азъ прегледахъ този докладъ, и видѣхъ, че той е толкова дълъгъ, щото Събранието едва ли ще има търпѣние да го изслуша. (Гласове: Желаетъ да се чете!) Тѣзи лица, които желаятъ да се чете, види се, че тѣ не сж го видѣли.

Аневъ: Азъ съмъ съгласенъ съ мнѣнието на г-на Шивачова, защото само ще захванемъ да го четемъ и не ще можемъ да го свършимъ. Тѣй щото, ако има да преглеждаме смѣтнитѣ за украшаванieto залата на Нар. Събрание, по напредъ него да свършимъ и да се остави четението на това изложение да стане идущето засѣдание.

Председателъ: Съгласно ли е Народното Събрание да се отложи четението на изложението за идущето засѣдание? (Гласове: Съгласно).

Който не е съгласенъ, да си дигне ржката. (Никой не дига). Слѣдователно, Народното Събрание одобрява да остане да се чете изложението въ идущето засѣдание.

Председателъ: Моля г-на докладчика на комисията за смѣтнитѣ по украшаванieto залата на Нар. Събрание да прочете своя докладъ.

Докладч. Манафовъ: Г-да представители! Тричленната комисия, която благоволи Народното Събрание да избере, възложи на мене да докладвамъ за смѣтнитѣ по украшаванieto на Народното Събрание. Комисията като прегледа нѣщата, които могатъ да бжджтъ нагледни, и които могатъ да се премѣрятъ, да имъ се узнаятъ цѣнитѣ, комисията ще даде върху тѣхъ нѣкои разиснения.

Комисията, като прегледа първо сумитѣ, които възлизатъ за тѣзи мобилировка около 11440 франка, тя намѣрва, че тѣзи пари не сж израсходовани и не сж отишли по назначението си. Именно тя намѣрва само въ пердетата на Народното Събрание една разлика отъ 135 лева дадени повече отъ колкото може да се цѣни или струва това сукно за 5-тѣхъ прозорци. Второ, тя намѣрва и друга разлика за стола на дипломатическите агенти, който е 24 метра сукно — една разлика отъ 84 франка. Значи дадени пари повече по 3 лева и 50 ст. за свѣкой метръ. Тоже тя намѣрва за трона на НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО 17 метра сукно разлика на всѣкой метръ по 1 фр. и 50 сан. Но преди това да Ви

разясня, трѣбва да Ви кажѣ, че експертитѣ, които имахъ добрината да дойдѣтъ и показахъ тѣзи цѣни, тѣ ги показахъ тѣй, щото споредъ тѣзи цѣни търговцитѣ да могатъ пакъ да спечелятъ 30 — 35 %. За това, като взе предъ видъ комисията бързото и скорото мобилируване на салата за Народното Събрание, прие тѣхното предложение като прибавление или отетѣнка на тѣзи, които сѣ давали тѣзи мобилировки по 30 %; и отъ 30 % пакъ намѣри грамадна разлика въ цѣнитѣ. Тоже намѣри една разлика въ цѣната на сукното за председателската маса по 5 лева на всѣкой метръ, тѣй като тука е показано метрътъ 14 лева. Въ сѣщето врѣме намѣри и въ масата на Министритѣ, сукното на която е отъ сѣщото качество на всѣкой метръ разлика по 5 лева. Комисията тоже намѣрва за трибуната, на която азъ тука сѣдѣхъ, и на която сукното не е по добро, на всѣкой метръ разлика по 5 лева. Само за сукното комисията намѣрва 566 лева въ цѣнитѣ, — цѣни таквизъ, които човѣкъ просто като погледне на тѣхъ, не остава освѣнъ да се зачуди! Особено за банкитѣ, до маситѣ определени за публиката, сукното е показано въ единъ видъ, т. е. показано е 94 м. Но като прѣгледа човѣкъ, ще намѣри разлика само въ качеството и то такава отъ 4 лева отъ едно до друго въ цѣната. То е показано споредъ общата смѣтка по 9 фр. за всѣкой метръ. Експертитѣ казахъ, че въ лѣвата страна на тѣзи банки облѣчени въ сукно, то не струва повече отъ 5 лева и 50 ст. когато тѣ сѣ го показали въ смѣтката отъ 9 лева и има разлика 141 лева. Наистина то е показано 94 м., но защото и е раздѣлено на двѣ половини по 47 метра всѣка банка които сѣ равни по височина и дължина то излѣзва всичката сума на 97 м. На тѣзи банки на правата страна има една разлика отъ 4 лева и 50 ст. за всѣкой метръ.

Нека сега Народното Събрание заключи, когато на 47 метра сукно може да се покачи 221 лева, какво е станѣло съ другитѣ мобилировки!

Тоже е показано 120 м. платъ простъ на банкитѣ повече по 9. фр. 75 ст. Наистина неможе човѣкъ като погледне на платътъ да не каже просто чудо! При това трѣба да се забѣлѣжи, че тамъ дѣто експертитѣ показахъ цѣна 4 фр., комисията е прибавила още 50 с. за да излѣзе по добръ резултатъ. Така щото, публиката дѣто сѣди въ двѣтѣ тѣзи банки има една разлика отъ 510 фр. Сега ще дойдемъ до знамената. Предъ насъ стоятъ 50 знамена, отъ които всѣкое отъ тѣхъ нѣма повече отъ $\frac{1}{2}$ метръ и тѣ струватъ 302 фр. Комисията, като прегледа и измѣри платътъ и не го намѣри повече отъ $\frac{1}{2}$ метръ на всѣкое знаме, и на-

мѣри още че дрѣжкитѣ сѣ облѣчени съ съвършено отъ проста материя, видѣ че всичкото тоже прави една разлика отъ 110 франка. Ще дойдемъ сега до пердетата и тѣхний астаръ. Астарътъ на пердетата е показанъ 180 метра платъ и всѣкой метръ по 60 ст., когато експертитѣ го показахъ по 35 ст., даже като се смѣта печалбата на търговцитѣ по 35 %. Ще дойдемъ сега до дюшето. То е послано както виждате съ руски шеякъ. Тамо въ общата смѣтка не е показано нито количеството не метритѣ нито нищо, а е казано само една обща цифра 600 фр. за постилание въ Нар. Събрание дюшето. И тоже е показано, че е било взето отъ подполковника Логъенова, безъ да се кажатъ метроветѣ или друго.

Комисията остави да се произнесе Нар. Събрание; защото, ако бѣше да се купятъ кавъри, може би да не отидѣхъ толкова пари. Но понеже сѣ взети отъ складътъ на Логъенова може би да струватъ повече. (Смѣхъ.) Комисията не може върху това да се произнесе. Ще дойдемъ най сѣтне до двѣтѣ писалищни маси, отъ които едната е съвсѣмъ не-потрѣбна, а другата служи въ стенографическото бюро. Всѣка е показана по 270 фр. Наистина, азъ съмъ купувалъ маси, но ако бихъ далъ 270 фр., би купилъ една желѣзна каса. А тука се даватъ толкова пари за маси отъ които едната е отъ каплама орѣхъ, а другата отъ гурунево дърво. Комисията не може да каже освѣнъ че и двѣтѣ тѣзи маси не струватъ повече отъ 300 фр. Колкото за другитѣ дребни работи комисията не може нищо да каже. Но нека Народното Събрание отъ другитѣ работи да заключи и да се произнесе за по дребнитѣ. Послѣ се показва една сума за тапициране, (така е казано тука, незнай какъ да преведѣ на български тая дума), но иска да кажѣ, че на тогози, който е наблюдавалъ да се мебелира залата, му сѣ се отпустили 800 фр. за работа и разни декорации. Тука тѣй неопредѣлено е постановено, щото неможешъ да разберешъ нищо. Наистина чудно нѣщо. Но прибавени сѣ още и думитѣ «и разни декорации». Комисията не може да разбере това нѣщо. И тѣй виждате, че всичко е вършено безъ разчетъ или просто работата е представена така, щото човѣкъ се очудва като погледне.

За това комисията вижда само въ сукното на маситѣ, пердетата и шеяка една разлика отъ 2004 фр.; а за другитѣ нѣща остава Народното Събрание да се произнесе.

Шивачовъ: Азъ мисля, че преди да се произнесе Нар. Събрание, ще бѣде необходимо комисията на всѣкой случай да опредѣли колкото струватъ другитѣ нѣща; и до иду-

щето заседание да се направи това ако не може днесъ, и тогава ще кажъ нѣколко думи.

Докл. Манафовъ: Ще отговори на г-на Шивачова, че комисията трѣбва първо и първо да смене всичкитѣ тия нѣща и да ги провѣри. Но тѣ сж всичкитѣ пришити и трѣба да се расшиватъ за да се турятъ всички подъ аршинъ. Но комисията едва ли ще бжде въ състояние да направи това; а остава на Народното Събрание да се произнесе, като вземе въ съображение, разбира се, другитѣ нѣща, за които комисията се е вече произнесла, колко трѣбва да се спадне.

Аневъ: Ще помоля г-на докладчика да даде нѣколко обяснения. Първо, извѣстно ли му е, кой е билъ главния распорѣдителъ за украшаване на залата? Послѣ той каза, че байряцитѣ били много скъпи и въобще комисията намѣрва всичко скъпо. Азъ мисля, че комисията може би да се е легко водила въ туй отношение. Прѣди да се свършатъ декорациитѣ на Нар. Събрание, азъ понеже пристигнахъ по напрѣдъ, дойдохъ тука и останяхъ зачуденъ като видѣхъ, че байряцитѣ, които бѣхж наредени, не бѣхж български а маджарски! Азъ се удивихъ и като попитахъ, яви се предъ мене единъ архитектъ, който служи въ Министерството на Общитѣ Сгради и го попитахъ: кой е главния распорѣдителъ; а той ми каза, че билъ г-нъ Копиткина. Азъ тогава му забѣлѣжихъ, че тия не сж български байряци и превишихъ до нейдѣ властта си, като накарахъ да ги снематъ тутакси и да ги преправятъ на български. Та моля г-на докладчика да ми яви, да не би да е представено два пѣти за байряцитѣ; защото единътъ пѣтъ имъ е трѣбало да расшиватъ маджарскитѣ байряци и да ги замѣнятъ съ български. (Смѣхъ.) Послѣ го моля да ми обясни: тия експерти, които сж били, компетентни ли сж да се произнесжтъ за качеството и цѣнитѣ на нѣщата, сирѣчь, че съ тѣзи цѣни които експертитѣ представляватъ, може ли да се купи таи или оная стока, и да се спечели на нея по 30% или съ оная цѣна която се представи въ смѣтката, мисли ли сж че ще да спечелятъ 35%? И най сетнѣ е думата за онова, съ което е посланъ партера на Нар. Събрание. Трѣбва да се знае, да ли е земено частно отъ г-на Логвенова, а не като имущество на драгуновскій корпусъ.

Докл. Манафовъ: На първото запитване на г-на Анева ще отговори: Тука не е показано, че то било за работа; само е поставено тѣй, както казахъ. Колкото за байряцитѣ, ще кажъ, че тѣ нѣматъ по-вече отъ 50 метра платно, и заедно съ изработванието имъ сж представени за 160 франка. Послѣ има 84 метра кашемиръ; но думата кашемиръ, едва може да се даде на тази материя, която не

стои за нищо; и за тѣхъ е показано 138 фр. и 60 сантима. Сега за 84-тѣ метра, ние оставихме да ли има или не, защото трѣбваше да се пори за да може да се мѣри. Оставихме да се произнесе за това Нар. Събрание. Ние знаемъ ширината и дължината на материята и нѣма никой байрякъ по-вече отъ $1\frac{1}{2}$ метръ. А тѣй, като е нарѣзанъ този кашемиръ, комисията нѣмаше какво да прави и остави да се произнесе Нар. Събрание, понеже това е нагледно. То се види. Ако бѣше оставено на мене да ги правя, азъ бихъ се съгласилъ да ги направя отъ жамфесъ или атласъ за същата цѣна.

Послѣ, главния распорѣдителъ на декорирванието е Сава Димитриевичъ, и тая работа му е била възложена отъ г-на Копиткина. (Единъ гласъ: Това искахъ да се знае!) Разбира се, като спомѣне човекъкъ името на Копиткина, ще си състави понятие и за работата. (Смѣхъ.)

Предождателъ: Моля г-на Манафова, да не се отдалечава отъ предмѣта.

Д-ръ Цачевъ: Ще помоля г-на докладчика, да опредѣли суммата, която комисията намира за справедлива по нейно усмотрѣние. Понеже тѣ искатъ 11000 и толкова си фр. комисията колко намира за удобно да имъ се даджтъ?

Докл. Манафовъ: Комисията намира само въ сукното, въ постиланието, гдѣто сѣди публиката и въ маситѣ 2004 фр. За другитѣ нѣща остави да се произнесе Нар. Събрание. Комисията не може да се произнесе за тѣзи постелки, (Показва на подѣтъ,) защото нито цѣната е показана нито метритѣ; казано е само, че на полковника Логвенова се е дало 600 фр. и види се, трѣбва да иматъ единъ магазинъ да продаватъ сукна. (Смѣхъ.)

Д-ръ Цачевъ: Колкото за това, което каза г-нъ Манафовъ, че военнитѣ хора имали нѣкакъвъ магазинъ, съ това не съмъ съгласенъ. Ние знаемъ, че едно правителствено учреждение било военно или гражданско, може да даде на друго, ако има нѣща, които сж потребни на другото, за да удовлетвори една негова нужда. Това може да става, и тогава тѣзи нѣща, които се даватъ отъ едно учреждение на друго, се плащатъ, като се минуватъ въ книгитѣ на едното учреждение като приходъ, а въ книгитѣ на другото като расходъ. Заради това комисията, на която и азъ съмъ членъ, не е влѣзла никакъ въ разглѣжданieto на този въпросъ, а просто се е ограничила да премѣри сукното, да види неговото количество и да опредѣли цѣната на това, което е купено. И така, тя е достигнала до единъ резултатъ, като се е основавала на показанията на експертитѣ, които бѣше повикала нарочно, за да оцѣнятъ качеството на разнитѣ материи и

разнитѣ покупени нѣща за Нар. Събрание. За това моля г-на докладчика, да даде заключението, което е направила комисията. Тѣй като за мобилировката на залата за Нар. Събрание се искатъ 11,000 и толкова лева, да каже, каква е разликата между тая сума и истинската стойностъ на вещитѣ и до какъвъ резултатъ е достигнала комисията.

Докл. Манафовъ: Г-нъ Цачевъ, като членъ въ тази комисия и като е ималъ работа съ военни хора, трѣбвало би по-рано да обясни туй и да знаеше докладчикътъ да се искаже върху този въпросъ. Но просто на просто, тукъ бѣше показано 800 фр. Г-нъ Цачевъ трѣбваше да каже въ комисията, че ставатъ заеми, между учреждения, защото ние го незнаехме. По насъ ставатъ заеми, но съ други нѣща; напр. даватъ си хората брашно и послѣ се враща. (Смѣхъ). Тукъ азъ невиждамъ таковосъ нѣщо. Вие трѣбваше да направите тазъ услуга, за да зная, какво заключение да дамъ върху този въпросъ.

Шивачовъ: Г-нъ докладчикътъ много добръ каза, че самото име на распоредителя Копиткина, дава голѣмо значение на рѣшението на този въпросъ. (Предсѣд.: Моли г-на Шивачова, да се неотдалечава отъ предмѣта!) Азъ повторихъ това, което другъ каза. (Предсѣд.: И той злѣ е казалъ!) Искяхъ да кажъ, че понеже отъ извѣстна сума, 2000 фр. или почти $\frac{1}{5}$ е злоупотрѣбена, то отъ другитѣ негови смѣтки Богъ знае колко; сега неостава друго, освѣнъ да се опредѣли и сукното, което е земено отъ полковника Логвенова, и слѣдъ това, да се платятъ дѣйствителнитѣ цѣни за мобилиранieto или украшението залата на Народ. Събрание.

При това ще приложъ, че г-нъ Манафовъ справедливо каза, че Полковникъ Логвеновъ началникъ на драгунскій корпусъ, не е могълъ и не може да продава — на основание на сѣществующитѣ закони — казѣнно сукно, било за Народ. Събрание, било за други учреждения. . .

Предсѣдатель: Тука има двама г-да, на които имената приличатъ: има единъ Логиновъ и други Логвеновъ; така щото ми се струва, че трѣбва да се опредѣли изрично и предварително, кой е този, който е продавалъ сукното. А да се приписва това на началника на драгунскія корпусъ, ми се струва, че за сега е преждеврѣменно.

Шивачовъ (слѣдва): Зная по-напрѣдъ, че сукното е купувано отъ Началника на драгунскія корпусъ Полковника Логвенова и на основание на това говоря. За това Народ. Събрание трѣбва да рѣши, да се плати дѣйствителната сума.

Що се касае до това, на какво основание Полковникъ Логвеновъ е продавалъ козѣнно сукно, мисля, да се направи запросъ на Военный Министръ: да ли е ималъ право да продава сукно или не.

Освѣнъ това азъ съ съжаление ще кажъ, че когато нашия г-нъ Копиткинъ въ една сума отъ 11.000 лева е злоупотрѣбилъ или пропусналъ, както обичате кажете, 5000 лева, то колко трѣбва да е пропусналъ изъ суммитѣ за Общитѣ Сгради, когато ги е управлявалъ! Но това ще остане за сетнѣ да се говори, сега не му е врѣмето.

Аневъ: Азъ съмъ съгласенъ съ мнѣнието на г-на Д-ра Цачева, че едно извѣстие учреждение може да има излишни нѣща и да ги заема на друго учреждение; но тукъ работата не е за заемъ. Това е продажба. Удивително е обаче, че този излишъкъ на сукно, което е заето отъ друго учреждение, за него не е представена датирана смѣтка, а казано е просто «сукно». когато трѣбваше да се премѣри и да се каже: толкова лакти, или толкова метра по толкова франка, струва толкова. Просто да се каже «сукно за 600 франка» дава причини разво да се мисли.

Бошнаковъ: Истина суммата 11.000 и толкова лева е голѣма. Азъ мисля, че съ тѣзи пари може да се направи едно цѣло здание съ всичкитѣ украшения. Тукъ има голѣмо злоупотрѣбление. За това азъ моля почитаемата комисия, еднажъ избранна отъ Народ. Събрание, да довърши своето дѣйствие, като пита Полковника Логвенова, Военното Министерство и други учреждения, и тогава да представи свой рапортъ и да каже, колко намира тя, че трѣбва да се плати, и тогава Народ. Събрание да се произнесе, че е съгласно или не. Но да се оставя на Народ. Събрание, да се произнесе, колко сукно е отишло, колко прави и други подробности, то е преждеврѣменно.

За това азъ бихъ помолилъ Събранието, да пристъпи къмъ друга работа, а този въпросъ да се остави висящъ, и послѣ да се произнесемъ всестранно върху него.

Д-ръ Цачевъ: Въ отговоръ на г-на Бошнакова имамъ честь да му кажъ, че комисията е дошла до едно заключение. Тя призова вѣщи людие, хора експерти, и на основание на тѣхнитѣ оцѣнения, комисията е дошла до единъ резултатъ. Слѣдователно азъ като членъ отъ тази комисия, считамъ за излишно, да се протака тази работа. Г-нъ докладчикъ трѣбва да даде своето заключение, защото по-нататъкъ да дебатирате: отъ кого се е купило сукното и пр., това е излишно.

Шивачовъ: Азъ мисля, че тукъ му е мѣстото да кажъ нѣколко думи върху тѣзи покупки на казбонни вещи. (Гласове: На предмѣта!) Ние знаемъ нѣколко случая.

Председателъ (прекъсва го): Въпросътъ е тукъ за смѣтките по украсяването на залата въ която заседава Нар. Събрание. Сега, какво е станало съ други покупки, г-нъ Шивачовъ, ако обича, може да направи друго предложение или запитване. Тукъ трѣбва да се исчерпи този въпросъ, да свърши, и да имъ се даде, какво ще имъ се даде.

Шивачовъ: Задържамъ си правото да го кажъ, слѣдъ свършването на този въпросъ! Ще повторя пакъ, че Нар. Събрание трѣбва да знае, полковникъ Логвеновъ отъ гдѣ е купилъ това сукно, и тогазъ да рѣши въпросътъ.

Бошнаковъ: Азъ бихъ помолилъ почитаемота комисия, на която Нар. Събрание възложи да разглежда смѣтките по украсяването залата на Нар. Събрание, да даде своитѣ заключения, не само върху нѣкои но и върху всичките покупки и за които книжа се намѣрватъ въ рѣцѣтъ ѝ. Нека остане работата висяща, за да се изучи въпроса по-добрѣ, и да се рѣши другъ пътъ. За туй бихъ желалъ да се свършатъ разискванията за днесъ и да се възложи на комисията да се произнесе окончателно въ едно отъ слѣдующитѣ заседания за всичките тѣзи покупки.

Геровъ: Азъ до колкото знамъ всичките тѣзи нѣща, които се виждатъ въ Нар. Събрание, сж покупвани отъ г-на Хорна; за това азъ мисля, по-добрѣ е комисията да се произнесе: тия нѣща, които сж покупвани отъ г-на Хорна, колко струватъ и какъ трѣбва да се плащатъ? А постилката въ Събранието да остане на страна, до дѣто се попита Г. Логвеновъ, какъ е давалъ тѣзи нѣща, съ пари ли или другояче. А понеже г-нъ Хорнъ дохожда всѣки день и иска пари, то за тия пари Нар. Събрание да се произнесе за да знаеме колко трѣбва да му се даждъ.

Бобчевъ: Тукъ има и столове, които не се помѣнуватъ никакъ въ тая смѣтка.

Председателъ: Счита ли Нар. Събрание за полезно да ставатъ още разисквания по този въпросъ. Има още нѣколко души представители, които желаятъ да говорятъ. Ако се продължава туй, може да говоримъ до утрѣ, безъ да дойдемъ до нѣкое заключение.

Аневъ: Както се вижда отъ доклада на комисията, която бѣше избрана да испита тѣзи смѣтки, тя не е привѣла всичко въ извѣстностъ, за това ние като имаме довѣрие въ комисията, умоляваме е, да приведе всичко въ извѣстностъ и да представи дефинитивенъ билансъ на Нар. Събрание. (Гласове: Съгласни!)

Манафовъ: Ще отговори, както на г-нъ Аневъ, тъй и на г-на Бошнакова, че комисията си е свършила своята работа. Комисията намѣри една разлика отъ 2004 фр. при онѣзи нѣща, които можа да прегледа и оцѣни. Тоже намѣри и една записка отъ 600 фр. за постилка на салата. Най-сѣтнѣ комисията намѣри до 800 фр. заплатени на едно лице, което е показано подъ думитѣ «та пацираръ заразни декорации,» върху която сума комисията незнае какъ да се произнесе. За това да се произнесе Нар. Събрание върху тѣзи двѣ цифри, комисията е направила своитѣ заключения и по-вече не може да прави.

Председателъ: Ми се струва, че цѣлата на комисията бѣше свършено друга отъ колкото тя показва сега въ доклада си. Тя бѣше длъжна да се произнесе върху тѣзи смѣтки и да съобщи на Нар. Събрание своето мнѣние: Направени ли сж тѣзи разноси, или не сж и колко трѣбва да се плати. За разплащане на тѣзи нѣща бюрото ще се послѣ погрижи. Сега отъ една страна комисията казва, че си е свършила посланието, а, отъ друга страна остава бюрото въ сжщото трудно положение, както бѣше по-напредъ. Не знае какво да прави: да ли да плати толкозъ, колкото се иска, или да плати помалко, защото постоянно дохождатъ хора и искатъ пари. Струва ми се, че лично г-нъ Геровъ и г-нъ Манафовъ не ще да приематъ на себе си тази отговорностъ; за това моля Нар. Събрание да се произнесе то върху тази работа, за да знае бюрото какъ да направи, за да не се каже, утрѣ, че се похарчили повече пари, отъ колкото трѣбвало.

Аневъ: Мисля, че лицата, които представятъ смѣтка и искатъ пари, може да се отнесжтъ къмъ тогава, който е поржчалъ всичките тѣзи работи; защото Нар. Събрание преди да се е събрало, не е давало никому поржчки за декорирание на залата; за това, за да не се бавимъ, да рѣшимъ, щото за паритѣ да се отнесе онова лице, което представя смѣтката до тогоязъ който се е распорѣждалъ. Послѣ, своевременно, Нар. Събрание ще рѣши да ли трѣбва да се заплати цѣлата сума, или не.

Председателъ: Въ такъвъ случай Нар. Събрание не трѣбвало да разгледва тѣзи смѣтки, но просто можеше да се върнатъ въ М-вото на Финанситѣ, съ съобщение, че Нар. Събр. не приема на себе си никакво задължение за тѣзи работи. Послѣ тѣзи хора, които сж указани въ смѣтките, може да се обърнатъ къмъ тѣхъ, които бѣха распорѣдители.

Лазаръ Дукновъ: Азъ бихъ искалъ точно да се опредѣли отъ комисията колко трѣбва да се плати! Тукъ е главно да се произнесемъ за скамейките, за които комисията нищо не споменува. Азъ до колкото знамъ, тѣ сж зети отъ

военния клубъ; но да ли сж платени или сж зети подъ кира, незнамъ. Послѣ има тукъ футели отъ Държавния Съвѣтъ и за тѣхъ незнамъ какъ сж зети? (Единъ гласъ: Съ расписка!) и може би утрѣ да дойде нѣкои да ги земе, Нар. Събрание остава безъ тѣхъ. (Единъ гласъ: разумѣва се!) За това г-нъ докл. да се произнесе, чии сж тѣзи футели, които сж при г-да Министритѣ и при бюрото. (Мин. Грековъ: Правителствени!)

Манафовъ: Ще отговоря на г-на Герова за столоветѣ, че 44 стола сж земени отъ офицерския клубъ и сж платени по 105 лева за всѣка дузина. И тѣй комисията като гледа отъ една страна столоветѣ и отъ друга страна като вижда цѣнитѣ, то може да каже че тия приблизително не сж скъпи.

Председателъ: Има още нѣколко г-да депутати, които желаятъ да говорятъ. Не счита ли Н. Събрание, че е освѣтлено върху въпроса?

Шивачовъ: Дѣто е предвидена смѣтката 11,000 лева, искалъ бихъ комисията да каже, колко трѣба да платимъ; Защото иначе дълго време ще разискваме безъ цѣль.

Д-ръ Цачевъ: Комисията е намѣрила разлика около 2004 лева. Сега остава на Народ. Събрание да се произнесе върху разликата на другитѣ два предмѣти.

Манафовъ: Комисията като е разглеждала всичко едно по едно, дала е своето заключение, както го и по-напрѣдъ казахъ. Върху разни предмѣти комисията намѣрва 2004 фр. разлика. Тия трѣба да се снематъ отъ суммата която била представена. Тукъ има два въпроси: за сукно и украшение. Комисията не е въ състояние да се произнесе върху послѣдний въпросъ и пр., да ли наистина струва 800 фр. това украшение. (Единъ гласъ: Това е за работа!). Остава да се произнесе Нар. Събрание. Комисията си свърши своята работа.

Председателъ: Ако Нар. Събрание счита, че комисията си е свършила добръ своята миссия, съ която бѣше натоварена, тогава моля Нар. Събрание да каже, какво да се направи съ тия смѣтки? Да ли да се заплати толкозъ, колкото се иска или да се спаднатъ 2004 лева; или най-сетнѣ тѣзи смѣтки да се повърнатъ на оновова, който ги е пратилъ на бюрото? Счита ли Нар. Събрание, че комисията е изпълнила както трѣба длъжността, която и е възложило Народ. Събрание? (Гласове: Не счита!). Ще каже, че Нар. Събрание не е задоволено отъ доклада на комисията. За туй желателно би било комисията да направи както трѣба свои докладъ.

Шивачовъ: Тѣй като Народ. Събрание се произнесе, че комисията не е изпълнила добръ длъжността си, азъ предлагамъ да направи една биланца, гдѣто да се предвижда цѣната на всѣки предмѣтъ за колко е представено въ смѣтката и цѣната, за която сж го опѣнили въщи людѣе. То е: 11,000 лева се искатъ тукъ, а колко да рѣши Народ. Събрание да се платятъ?

Манафовъ: Азъ ще отговоря на г-на Шивачова, че трѣбваше той да слуша, когато се четеше метръ по метръ и да изслуша разницата на всички тѣзи нѣща. Комисията има своя биланца, тя е показала разницата за всѣко отдѣлено. Таквози нѣщо, което напомня г-нъ Шивачовъ че трѣбва да има комисията, тя го има въ рѣцѣтъ си.

Геровъ: Азъ мисля, г-да, че най-добръ е, комисията да се произнесе тѣй: Тамъ има една биланца за 8000 лева и тия вещи сж повечето купени отъ г-на Хорна. Тѣзи колко струватъ, да се каже на Народното Събрание, именно, че вещитѣ, купени отъ г-на Хорна, струватъ толко и толко. И тогазъ Народ. Събрание да се произнесе. А друго яче, ако земе да се произнесе перо по перо, трѣба да се занимава цѣла недѣла съ този въпросъ.

Д-ръ Вълковичъ: Въпросътъ е малко лошо положенъ. Правителството е длъжно да даде само помѣщение на Нар. Събрание. Азъ мисля, че Нар. Събрание може да си плати за пера, мастило и карандаши. Но за мобилировка и здание, Нар. Събрание нѣма да се грижи. Утрѣ ще стане ново здание, което ще струва много хиляди левове. Правителството е задължено да го приготи, а никакъ не е това дѣло на Нар. Събрание. Тѣзи смѣтки трѣбва да се платятъ, а ако има злоупотреби, трѣбва да се накаже. Комисията видѣ какво е станало. За това просто да се прати на правителството, и то да удовлетвори ония лица, които сж го правили, това е най-добръ. (Гласове: Съгласни!).

Докл. Манафовъ: Азъ ще отговоря на г-на Вълковича, че ние трѣбва да се върнемъ назадъ. Ние имаме парата въ рѣцѣтъ, тя е повѣрена на насъ. Ние не искаме да знаеме, кое Министерство да плаща и кое не, и кой трѣбва да глѣда смѣтките и кой не. Комисията види, че се израсходвани пари безъ да има полза. (Гласове: Не!). За това Народ. Събрание никога не иска да отпуща пари изъ своитѣ рѣцѣ. Комисията глѣда икономия, и да узнае кое нѣщо за колко се купува, защото въ нея имаше хора, които знаятъ колко струва материя въ дюгения и колко струва, когато се изработи.

Шивачовъ: Ние 20 пѣти повторяваме едно и сѣщо. 11,000 лева иска г-нъ Хорнъ. Сега да се каже, колко трѣбва да му се плати. За това трѣбва да се произнесе

Нар. Събрание; защото иначе за всяка цифра особено да се приказва, ще бъде излишно. Според неговата сметка струва едно нещо напр. 20 фр.; според комисията 10 франка. За това Нар. Събрание да се произнесе. Това е единствено цѣлесходно. А сега да се продължава, е излишно.

Д-ръ Вълковичъ: Азъ никакъ не казахъ, че Нар. Събрание не трѣбва да провѣрява, какъ се харчатъ правителственитѣ пари; може би г-нъ Манафовъ ме е лошо разбралъ. Азъ само казахъ, че Нар. Събрание нѣма да се занимава съ покупката на столове и пердета. А Нар. Събрание ще може да види, когато дойде поправителний бюджетъ, когото правителството ще представи, както сж израсходвани паритѣ на държавата. Всичкитѣ сметки ще отиджъ предварително на Сметната Палата, за която днесъ вотирахте, и послѣ до друга година ще дойджъ предъ Народ. Събрание. За туй днесъ да губимъ време за да разгледваме за какво сж харчени тѣзи пари и за какви работи, струва ми се, че не е на време.

Мецовъ: Като членъ отъ комисията можъ да кажъ, че се е оцѣнило всичко, което се вижда, и другото е останало. На примѣръ при столоветѣ и при други нѣща сж цѣнитѣ толкосъ низки, щото може да се изплатятъ, само ако се свалятъ ония другитѣ нѣща 2000 лева.

Председателъ: Комисията остави на Нар. Събрание да се произнесе. Но вий сте членове на Нар. Събрание, и може да кажете, колко има да се плати.

Бошнаковъ: Наистина за украшение на Нар. Събрание трѣбва да се плати 11.000 лева, но до днесъ не сж дадени още нито 11 пари. Онзи, който има претенции, трѣбва да се отнесе до оногo, който го е поръчалъ. Нар. Събрание трѣбва да рѣши толко да се плати, и да се проводятъ тѣзи сметки на Министерството, за да се плаща на онѣзи хора.

Манафовъ: Комисията се е произнесла окончателно. Тя намѣри 2004 франка, натоварени на реченитѣ вещи. Но комисията не може да се произнесе за тѣзи 800 фр., които иматъ да се платятъ на тапицира за декорации. Азъ би помолилъ г-на Бошнакова да каже, какъ трѣбва да се произнесемъ за това, че тука се харчатъ тѣзи 800 франка? Тѣхъ ги нѣма нито въ постилки, нито въ столоветѣ, нито въ маситѣ. Какъ може да оцѣнява комисията вѣтъръ? (Веселостъ.) Което не може да види, не може и да оцѣни. 4000 гроша ако се дадяха, имаше хора да кандисатъ да го постелятъ всичкото съ материята, а не само за работа да се дава толкова.

Председателъ: Моля Народното Събрание да каже, какво трѣбва да се направи съ това нѣщо?

Дим. Поповъ: Азъ мисля, че както е провѣрила комисията тѣзи 2000 франка, то сега остава да оцѣни и другитѣ, както намѣри за добръ. (Гласове: Да се разгледатъ!)

Лазаръ Дуковъ: До колкото можахъ да се освѣтля върху това, което се говори за украшение на тая зала, не можахъ да дойдъ до никакво заключение. Ний съ такава малка сметка натоваряме комисията, която ги разгледва отъ толкова денѣе на самъ и тя сега ни казва, че е дошла до заключение, че не може да направи никое заключение, но Нар. Събрание да се произнесе само. Всѣки чакаше, да чуе резултата на комисията, и най-сетнѣ, ний губимъ време повече, и се спираме съ нѣща твърдѣ малки. И азъ не би билъ противъ, тѣзи пари ако да се платятъ колкото се искатъ; защото ний не губимъ тия пари тука, да ни е страхъ че 4—5000 франка ще погинатъ. За това здание бѣха отпуснати добавочно 120.000 франка. Не би било по-добръ, да се справиме тука, да се избере отъ Нар. Събрание една анкетна комисия отъ вѣщи хора, която може да повика нѣкои експерти, не само да преглѣда сметкитѣ за украшение на това здание, но и за неговата направа.

Така и въ градътъ колкото здания сж се направили би могла да събере свѣдѣнията както и попѣтица и тѣй нататѣкъ. Което се работило съ мѣсеци, то се развалило въ дни, и послѣ пакъ се преправляло.

За това да не оставяме за 5000 франка нѣколко дни; да се платятъ тѣзи пари, тия сж малки нѣща, и тази комисия, да глѣда на вънъ, кои сж произвели тѣзи градежи или грабежи, незная. (Веселостъ.) И да се избере такава една анкетна комисия. А сега да се плати колкото се иска, и да се не спираме съ такава малка работа.

Председателъ: Г-нъ Дуковъ предлага всички тѣзи пари да платимъ, ако е съгласно Нар. Събрание.

Д-ръ Цачевъ: Азъ мисля, че Нар. Събрание не може да приеме да плати всичкитѣ пари, както сж подписани отъ Савва Димитриевича. Защото комисията направи онова, което можеше да направи. По нататѣкъ ако искате нѣщо отъ комисията, което не може да направи, то азъ ще по-моля да вземете връхъ себе си тази грижа. Защото азъ мисли, че не е легко, да се иска отъ единъ човекъ нѣщо, което той не може да направи. Комисията каза, че намира 2004 франка; а колкото се касае до суммата, която е заплатена за работници, комисията не може да се произнесе, защото нѣма възможностъ да се произнесе, сирѣчь върху тѣзи 800 франка. А колкото за постиланието, което е по земята, за това

се вижда само една смѣтка въ която се намиратъ 600 фр. Но тамъ не е опредѣлено нито колко метра, нито каква стойностъ на метъръ се смѣта. Сега комисията попита въобще, до колко може да струва, и казаха, че може да струва около 400 франка. Но тъй като експертитѣ окончателно не се произнесоха, и комисията не зе това върху себе си. Но ако между г-да представителитѣ има нѣкои, които сж повѣщи отъ комисията въ тѣзи работи, азъ съмъ съгласенъ да се избержтъ, и нека оцѣнятъ и да предложатъ на Нар. Събрание окончателна смѣтка за декорирание на тая зала, а по-вече да говоримъ по този въпросъ е излишно. (Гласове: Да!)

Шивачовъ: Нар. Събрание веднѣжъ рѣши, че признава дѣйствиата на комисията за недостаточни, и заключението на комисията за неоснователно. Слѣдователно неоставя нищо, освѣнъ да даде комисията своето положително заключение. Какво искаме? Само да ни се приведе една смѣтка дѣто да се каже: колко трѣбва да плати Нар. Събрание. Повече думи сж излишни. Нар. Събрание желае, щото комисията да се произнесе, колко е дефинитивната цифра на стойността за украшение на залата на Нар. Събрание.

Д-ръ Цачевъ (иска да говори): (Гласове: Доволно! — Исчерпано е!)

Председателъ: Да чуемъ заключението по този много важенъ въпросъ. (Веселостъ).

Докл. Манафовъ: Азъ предлагамъ слѣдующето: като се вземе предъ видъ разницата на суммитѣ, които сж опредѣлени и по колко процента тѣ сж въскачени, то да се спадне сжщото и отъ суммитѣ които не можахъ да се опредѣлятъ.

Геровъ: Колкото за постилание, то азъ мисля, че то отъ единъ джебъ излѣзло и въ другий е влѣзло. Нар. Събрание трѣбва да се произнесе за онѣзи нѣща, които сж купени отъ вѣнъ, отъ дюкениитѣ.

Председателъ: Какъ мисли Нар. Събрание, сега ли ще се произнесе, или ще го остави на комисията?

Ще туря на гласоподавание, да ли Нар. Събрание е доволно отъ дефинитивната смѣтка, която предлага комисията и въ случай че не е доволно, тогава да се произнесе Нар. Събрание, какво ще стане по нататѣкъ.

Доволно ли е Нар. Събрание отъ смѣтката, която представи комисията? Който е доволенъ да си дигне ржката.

(Меншество дига). Значи комисията се умолява да представи окончателна смѣтка на Нар. Събрание. (Прието).

Бобчевъ: Понеже въпросътъ е исчерпанъ, и за него стана маяние, ний може да си идемъ?

Председателъ: Г-нъ Шивачовъ има едно предложение. Желаетъ ли Нар. Събрание да го чуе? (Не желае).

Идущето засѣдание ще бѣде въ понедѣлникъ.

Бошнаковъ: Ако бѣше възможно, то можеше и утрѣ да се съберемъ. Но въ понедѣлникъ има засѣдание, комисията която работи проекта за жандармерията, тоже и други комисии иматъ работа. За това бихъ молилъ да има засѣдание въ вторникъ. (Гласове: Съгласни).

Председателъ: Съгласно ли е Нар. Събрание да има засѣдание въ вторникъ? (Съгласно).

Шивачовъ: Моитѣ интерпелации да се турятъ на дневенъ редъ.

Председателъ: На дневенъ редъ въ вторникъ ще има интерпелации, които има намѣрение да предложи г-нъ Шивачовъ на нѣкои г-да Министри.

Подиръ, ако комисията, която е наредена за разглѣждане черковний законъ, може да приготви своя докладъ, ще положимъ на дневенъ редъ черковний законъ.

И подиръ, ако комисията, която е натоварена за разглѣждане смѣтки по украшение Нар. Събрание ще бѣде готова, то ще си представи докладътъ. При това разбира се, че на първо мѣсто на дневенъ редъ е прочитание на изложението на телеграфитѣ и пошитѣ, което остана отъ днесъ. И ако успѣемъ ще стане послѣдно четение закона за Смѣтната Палата.

Лазаръ Духовъ: За да не се масе въ вторникъ азъ моля, да ми се позволи да прочетъ сега едно твърдѣ кратко запитвание, което искамъ да направя до г. М-ра на Правосъдието.

Председателъ: Желаетъ ли Нар. Събрание, да го чуе сега? (Гласове: Кжсно е!).

Лазаръ Духовъ: Азъ мисля, че до сега щеше да се свърши, то е твърдѣ кратко.

Председателъ: И на г-на Шивачова не се даде това право, да прочете интерпелациитѣ си днесъ.

Лазаръ Духовъ: Тогава да бѣде и моята интерпелация на дневенъ редъ подиръ тѣзи интерпелации, които се назначиха вече. (Съгласни).

Председателъ: За сега засѣданнето се закрива.

(Конецъ въ 6 часа и 30 минути послѣ пладнѣ).

Председателъ: **Варненско-Преславский Симеонъ.**

Подпредседатели: { **Иванъ Симеоновъ.**
Ат. Минчовъ.

Секретари: { **Н. Шивачовъ.**
И. Ц. Щърбановъ.

Директоръ на Стенографическото Бюро: **А. Безеншекъ.**